

SOBNE RASTLINE

PRIDELAVA OKRASNIH RASTLIN

SABINA ŠEGULA

Program: VRTNAR (SPI)

Modul: PRIDELAVA OKRASNIH RASTLIN (POR)

Naslov: PRIDELAVA OKRASNIH RASTLIN (Vsebinski sklop: SOBNE RASTLINE)

Avtorica: mag. Sabina Šegula, univ. dipl. inž. agr.

Strokovni recenzent: spec. Peter Ribič, dipl. inž. agr. in hort.

Lektorica: Marija Jerše, prof. slo. in zgod.

Strahinj, avgust 2010

© Avtorske pravice ima Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije.

Gradivo je sofinancirano iz sredstev projekta Biotehniška področja, šole za življenje in razvoj (2008-2012).

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007 – 2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostna usmeritev: Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Vsebina tega dokumenta v nobenem primeru ne odraža mnenja Evropske unije. Odgovornost za vsebino dokumenta nosi avtor.

RAZLAGA IKON V UČBENIKU

Vsaka ikona ima svoj pomen.

CILJ – Navede cilje poglavja.

MOTIVACIJA – Pokaže pomen vsebine poglavja.

PONOVI – Ponovite, kar ste se že naučili pri drugem modulu.

IZVLEČEK – Ne pozabite.

VPRAŠANJE – Odgovorite na vprašanja.

IDEJA – Dodatno delo

Cilj gradiva je, da spoznate, od kod izvirajo sobne rastline oz. kje je njihova domovina. Tako sta predstavljene dve domovini sobnih rastlin – tropski deževni gozd in puščava.

Sledi poglavje o ravnih dejavnikih, ki vplivajo na rast in razvoj sobnih rastlin. Seznanite se s tem, kako nanje vplivajo svetloba, toplota, zrak, voda, in tla – substrat.

Predstavljene in opisane so tudi načini razmnoževanja sobnih rastlin. S podrobnimi opisi in slikami se seznanite o najbolj preprostih vegetativnih načinih razmnoževanja, ki ga lahko vsak naredi kar doma.

V nadaljevanju se seznanite z najbolj pogostimi rastlinskimi boleznimi in škodljivci in kako je potrebno ukrepati v takih situacijah.

V zadnjem delu so predstavljene in opisane najpogostejše sobne rastline, ki jih vidimo v vsaki cvetličarni ali večjem vrtnarskem centru.

KAZALO VSEBINE

1	Izvor rastlin	7
1.1	Deževni tropski gozd	7
2.1	Puščava	8
2	Pogoji za rast rastlin	9
2.1	SVETLOBA	10
2.2	TOPLOTA	12
2.3	VODA	13
2.3.1	Hidroponika oz. hidrokultura	15
2.4	ZRAK	16
2.5	TLA	16
3	RAZMNOŽEVANJE OKRASNIH RASTLIN	23
3.1	Generativno razmnoževanje	24
3.2	Vegetativno razmnoževanje	26
4	BOLEZNI IN ŠKODLJIVCI RASTLIN	40
4.1	Fiziološke težave	41
4.2	Najpogostejše bolezni rastlin	41
4.3	Najpogostejši škodljivci	43
5	OKRASNE RASTLINE Z OKRASNIMI LISTI	48
5.1	Praproti	48
5.1.1	<i>Nephrolepis exaltata</i> – navadni nefrolepis	48
5.2	Palme	50
5.2.1	<i>Howeia forsteriana</i> – forsterjeva hoveja	50
5.3	Kijevke, dracene, juke	52
5.3.1	<i>Yucca elephantipes</i> – orjaška juka	52
5.4	Marantovke	54
5.4.1	<i>Calathea zebrina</i> – zebrasta kalateja	54
5.5	Kačnikovke	55
5.5.1	<i>Anthurium</i> (Andreanum Gr.) – veliki flamingovec	55
5.5.2	<i>Aglaonema commutatum</i> – aglaonema	57
5.5.3	<i>Spathiphyllum wallisii</i> – samolist, spatifil	59
5.5.4	<i>Monstera deliciosa</i> – navadna monstera	60
5.5.5	<i>Dieffenbachia seguine</i> – difenbahija	62
5.6	Fikusi	63
5.6.1	<i>Ficus elastica</i> – navadni fikus	63
5.6.2	<i>Ficus pumila</i> – drobnolistni fikus	65
5.7	Bršljanovke	67
5.7.1	<i>Hedera helix</i> – navadni bršljan	67
5.8	Mesojede rastline	69
5.8.1	<i>Dionea muscipula</i> – venerina past	69
5.9	Sukulentne rastline	71
5.9.1	<i>Echinocactus grusonii</i> – grusonov ježkar	71
5.9.2	<i>Crassula ovata</i> – tolstolistnica, dukat	72
5.10	Ostale okrasne rastline z okrasnimi listi	74
5.10.1	<i>Aspidistra elatior</i> - aspidistra	74
5.10.2	<i>Chlorophytum comosum</i> – klorofitum, zeleničica, živkasta kosmuljka	75
5.10.3	<i>Begonia rex</i> – kraljeva begonija	77

6	CVETOČE OKRASNE RASTLINE.....	79
6.1	Ananasovke – bromelijevke	79
6.1.1	<i>Guzmania minor</i> – nizka guzmanja.....	79
6.2	Orhideje	81
6.2.1	<i>Cymbidium hybrid</i> – cimbidiyum križanci.....	81
6.3	Mlečkovke	83
6.3.1	<i>Euphorbia pulcherrima</i> – božična zvezda	83
6.3.2	<i>Euphorbia milii</i> – kristusov trn	84
6.4	Ostale cvetoče rastline	86
6.4.1	<i>Schlumbergera truncata</i> – božični kaktus.....	86
6.4.2	<i>Kalanchoe blossfeldiana</i> – blosfeldova kalanhoja	87
6.4.3	<i>Begonia</i> (Elatior Group) – begonija križanci elatior	89
6.4.4	<i>Rhipsalidopsis gaertneri</i> – velikonočni kaktus	91
6.4.5	<i>Saintpaulia ionantha</i> – afriška vijolica	92
7	RASTLINE Z OKRASNIMI PLODOVI	95
7.1.1	<i>Nertera granadensis</i> - koralnica.....	95
8	VIRI	97

1 IZVOR RASTLIN

V tem poglavju boste spoznali iz kakšnih predelov Sveta izvirajo okrasne sobne rastline. Podrobneje se boste seznanili z dvema tipoma pokrajin in sicer s tropskim deževnim gozdom in puščavo.

Za okrasne sobne rastline lažje in pravilneje skrbte, če poznate njihovo domovino in njene značilnosti.

Okrasne rastline so rastline, ki jih zaradi njihovega videza gojimo v stanovanjih v posodah. Rastline ne rastejo v naravi, v krajih, kjer živimo, ampak so iz bolj oddaljenih krajev – iz deževnih pragozdov in puščav. Da bi lažje skrbeli za uspešno rast rastlin, moramo poznati podnebne razmere v njihovi domovini, kjer uspevajo v naravi.

1.1 DEŽEVNI TROPSKI GOZD

Rastlinje ima v deževnem tropskem gozdu etažno rast. Najvišje so drevesa, ki so visoka okoli 100 m, nato sledijo nekoliko nižja drevesa in tako vse do podrasti. V teh razmerah so se razvili epifiti – rastline, ki so si v boju za svetlobo izborile prostor za svojo rast na vejah dreves. Tako rastejo v pazduhah vej, kjer so se s svojimi skromnimi koreninami zasedrale v skromnih humusnih usedlinah preperlega listja, ki se je ujelo na vejah. Veliko je tudi ovijalk oz. plezalk, ki potrebujejo oporo, da se dvigujejo proti svetlobi. V gozdu je zelo bujna rast in vlada brezvetrje. Zato je zelo visoka tako raven CO₂ kot tudi zračna vlaga. Tla so bogata, humozna, vode je na pretek. Temperature se gibljejo okoli 25 °C in ni letnih ali nočnih temperaturnih nihanj. Nekatere rastline so se prilagodile viškom vode tako, da se voda lažje odteče z njih. Imajo povoščene liste, v sredini listov so ob glavni listni žili manjši žlebički (fikus), ali pa so listi manjši in zašiljeni, tako da kapljice hitreje zdrknejo z listja. Nekatere rastline so razvile zračne korenine, da srkajo vodo tudi iz zraka (monstera, orhideje).

Slika 1: 'Tropski gozd' v steklenjaku

Slika 2: 'Tropski gozd' v steklenjaku

2.1 PUŠČAVA

V puščavah je podnebje za rastline zelo neugodno. Tla so zelo revna – peščena. Ker so deževna obdobja zelo redka, primanjkuje vode, pa še ta hitro pronica v tla. Po puščavah pustošijo močni vetrovi, temperaturna nihanja so zelo velika, tako dnevna kot preko celega leta. Podnevi so temperature ekstremno visoke $+50\text{ }^{\circ}\text{C}$ ali več, ponoči pa tudi do $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Izhlapevanje vode je veliko. Zračne vlage praktično ni. Rastline so se tem razmeram prilagodile na različne načine: liste imajo preobražene v iglice in imajo tako manjšo površino za izhlapevanje in hkrati obrambo pred rastlinojedi, razvile so različne založne organe, v katerih hranijo rezerve vode, imajo debele liste z debelo poveščeno povrhnjico, kakteje so okrogle oblike – največji volumen za skladiščenje vode in najmanjša površina za izhlapevanje.

Slika 3: »Puščava« v steklenjaku

V tropskem deževnem gozdu je zelo visoka zračna vlaga, temperature so konstantne (cca 25°C). Gosto rastlinje preprečuje veter in je zato visoka koncentracija ogljikovega dioksida. Substrat je stalno vlažen, rastlinam v podrastju primanjkuje svetlobe. Rastline so se prilagodile pomanjkanju svetlobe in prekomerni vlagi.

V puščavi je visoko nihanje temperatur, primanjkuje vode, puščava je vetrovna, substrat je skromno založen s hranili in propusten. Rastline so izpostavljene direktnemu soncu in so se prilagodile pomanjkanju vode.

Opišite tropski deževni gozd in puščavo.

Primerjajte v čem se ti dve pokrajini najbolj razlikujeta.

Opišite prilagoditve rastlin v tropskem deževnem gozdu in puščavi.

Razmislite kako človek s svojim delovanjem vpliva na tropski deževni gozd in kako se to odraža pri rastlinskih vrstah.

2 POGOJI ZA RAST RASTLIN

V poglavju se boste seznanili s pogoji za rast rastlin. Tako boste spoznali kateri dejavniki so najbolj pomembni pri gojenju sobnih rastlin in kaj se zgodi, če ne morete zagotoviti optimalnih pogojev za rast okrasnih sobnih rastlin.

Če ne veste kateri so glavni dejavniki, ki vplivajo na rast okrasnih sobnih rastlin, potem ne morete nuditi okrasnim sobnim rastlinam optimalne oskrbe.

Ključni dejavniki, ki vplivajo na rast rastlin so:

1. SVETLOBA
2. TOPLOTA
3. VODA
4. ZRAK
5. TLA

2.1 SVETLOBA

Svetloba je elektromagnetno valovanje.

Poznamo:

- ultravijolično svetlobo – kratkovalovna dolžina, rastlinam škodljiva;
- infrardečo svetlobo – dolgovalovna dolžina, toplotna energija;
- vidna svetloba – srednjevalovna dolžina, različne barve. To valovanje sproža v rastlinah fotosintezo, fotoperiodizem (prehod rastlin iz vegetativne v generativno fazo – kratko- in dolgodnevnic), fototropizem (obračanje rastlin proti viru svetlobe).

VPLIV OSVETLITVE NA RAST RASTLIN

PRIMERNA OSVETLITEV

- pospešuje razraščanje;
- rastline so primerno trdne in olesenele;
- rastline so lepo obarvane;
- pospešena je tvorba cvetov in plodov;
- nastajajo aromatične snovi.

POMANKLJIVA OSVETLITEV

- rast v dolžino;
- rastline so nežne in slabo olesenele;
- rastline so blede obarvane in pisanost izgine;
- pospešena je rast korenin in gomoljev;
- aromatičnih snovi je malo, ali pa jih sploh ni.

Pri nekaterih tehnologijah pri pridelavi cvetja se uporablja **senčenje**:

- umetno krajši dan (kratkodnevnic – krizanteme);
- pri gerberah se spodbuja razvoj večjih cvetov;
- pri siljenih tulipanih se doseže daljše peclje.

Glede na **potrebe** po svetlobi ločimo:

- sončne rastline, ki rastejo predvsem v puščavah, stepah, savanah in prenesejo močne osvetlitve, kot so npr. sukulente rastline;
- senčne rastline, ki rastejo v podrasti tropskega gozda in ne prenašajo direktnega sonca, imajo različne liste, so različno pisane.

Uravnavanje osvetlitve

Rastline lahko uspevajo tudi na umetni svetlobi. Za to se uporabljajo plinska in živosrebrna svetila z asimilacijskimi žarki. Lahko se uporablja navadna žarnica 40–60 W v razdalji 1 m² in tako dobimo 800–1000 luxov.

Svetlobne razmere v sobi

Pogosto svetloba skozi okno ne sega globoko v prostor. V tem primeru je osvetljenost močno odvisna od velikosti in števila oken.

Slika 4: Svetlobne cone v dnevni sobi

Svetlobne cone v sobi:

- Sončna lega – to je mesto, na katero ves dan ali nekaj ur na dan sije sonce neposredno. Intenzivnost je odvisna od zemljepisne širine.
- Polsenčna lega – je mesto 1–1,5 m za južnim, vzhodnim ali zahodnim oknom, ali neposredno ob oknu za zaveso.
- Senčna lega – so zmerno svetli prostori, ki so 1,5–2 m oddaljeni od sončnega okna. Večinoma so to stranske stene ali prostori tik ob severnem oknu.

- Pretemna lega – vsak prostor, ki je več kot 2 m oddaljen od vira svetlobe, čeprav se zdi svetel. Tu trajno ne more uspevati nobene rastlina.

Kako vpliva na rast rastlin primerna oz. neprimerna osvetlitev?
 Kako delimo rastline glede na potrebe po svetlobi?
 Ali je vseeno kam v sobo postavimo okrasno sobno rastlino? Razložite.
 Kako vam pomaga poznavanje domovine okrasnih sobnih rastlin?

2.2 TOPLOTA

Temperatura je toplotno stanje telesa in je odvisna od količine toplote, ki jo vsebuje telo.

Temperature, ki so pomembne za rast rastlin, so:

- **Minimalna temperatura** – je najnižja temperatura dneva, meseca ali leta. Ta temperatura nam pove, ali je potrebno rastline zaščititi oz. prenesti v toplejše prostore.
- **Maksimalna temperatura** – je najvišja temperatura in se največkrat preseže v rastlinjakih. Da jo znižamo, je potrebno zračenje in senčenje. Maksimalna temperatura za sprejemanje hranil je okrog 35 °C. Visoke temperature so nevarne pozimi, ko ni dovolj vlage in svetlobe, posledica pa je, da se rastline lahko pregrejajo.
- **Optimalna temperatura** – je najprimernejša za potrebe določenih procesov (za kalitev – 20–22 °C, za fotosintezo – 25 °C).
- **Eksistenčni minimum** – je temperatura, ko rastlina še eksistira – biva, vendar ne raste več (npr.: kalanhoja 12 °C).
- **Temperaturna vsota** – izraža količino potrebne toplote za rast in razvoj rastlin.

Razdelitev sobnih rastlin po zahtevnosti za gojitveno temperaturo:

- zahtevne rastline – temperatura 18–20 °C;
- srednje zahtevne rastline – temperatura 15–18 °C;
- manj zahtevne rastline – temperatura 10–15 °C.

Katere temperature so pomembne za gojitev okrasnih sobnih rastlin?
 Opiši pomembne temperature pri gojenju okrasnih sobnih rastlin.
 Kako delimo okrasne sobne rastline glede na temperaturne zahteve?

2.3 VODA

Zračna vlažnost

Zračna vlažnost je delež nevidne vodne pare v zraku in je odvisen od temperature. Topel zrak vedno sprejme več vlage kot hladen. Delež vode v zraku navajamo kot "relativno zračno vlažnost", torej ga primerjamo z največjo možno vlažnostjo zraka pri vsaki temperaturi. Pri 0 % zračni vlažnosti je zrak absolutno suh, pri 100 % zračni vlažnosti pa je nasičen z vlago.

Večina rastlin potrebuje za svojo nemoteno rast najmanj 40 % relativno zračno vlažnost:

- kakteje, sočnice – 40 % zračna vlažnost – MAJHNA;
- rastline tropskega gozda – 80 % zračna vlažnost – VELIKA;
- ostale okrasne rastline – 60 % zračna vlažnost – ZMERNNA.

Znamenja premajhne zračne vlažnosti:

- listi se zvijajo;
- pojavijo se rjave pege, ki so videti kot ožigi;
- osušene listne konice;
- odpadajoči popki;
- prezgodaj uveli cvetovi.

Zračno vlažnost lahko povečamo na več načinov:

- z vlažilci zraka;
- poleg rastline postavimo posodo z vodo;
- med okrasnim lončkom in lončkom, v katerem raste rastlina, zatlačimo mah;
- v večjo skledo ali podstavek naložimo do roba kamenje, vanj do roba nalijemo vodo in na to kamenje postavimo posodo z rastlino.

Zalivanje

Voda je v rastlinah transportno sredstvo za minerale in hkrati skrbi za turgor – pritisk v celicah rastline. Zaradi vode so rastlinske celice nabrekle, poganjki so togi in pokončni. Če vode primanjkuje, je rastlina uvela in lahko propade. Kdaj zalivamo? Enostavno rečeno, ko rastlina potrebuje vodo, ampak znaki uvelosti so znaki, da rastlina že dalj časa trpi sušo. Taka rastlina izgubi svojo estetsko vrednost, saj tudi interventno zalivanje ne odpravi vseh trajnih poškodb, ki jih je rastlina utrpela. Zato moramo vedeti, kdaj rastline izdatno zalivamo in kdaj ne.

Rastline, ki potrebujejo veliko vode:

- rastline, ki močno rastejo;
- rastline z nežnimi tankimi listi;
- rastline v zelo toplih prostorih, posebno poleti ob oknu;
- rastline s številnimi velikimi listi, ki oddajajo veliko vode;
- rastline, ki so zemljo v loncih že močno prepredle s koreninami;

- rastline v zelo majhnih loncih;
- rastline na mestih z majhno relativno zračno vlažnostjo;
- močvirske in barjanske rastline;
- rastline v zelo prepustnih in zelo šotnih mešanica;
- rastline v glinenih loncih;
- rastline s številnimi mladimi listi in številnimi cvetovi.

Rastline, ki potrebujejo malo vode:

- rastline v času mirovanja in rastline brez cvetov in mladih listov;
- rastline z debelimi usnjastimi listi;
- rastline v hladnejših prostorih, posebno pozimi;
- sočnice;
- pravkar presajene rastline, katerih korenine še niso prerasle na novo dodane zemlje;
- rastline na mestih z visoko relativno zračno vlažnostjo;
- rastline v močno napojeni šotnati mešanici ter rastline v mešanica zemlje z veliko ilovice;
- rastline v plastičnih loncih;
- rastline z debelimi, mesnatimi koreninami ali drugimi organi za zbiranje vode v območju korenin.

Načini zalivanja

Poznamo dva načina zalivanja:

- z zalivalko: od zgoraj, v podstavek, v rozeto bromelijevk (navadne mešanice prsti);
- s potapljanjem celega lončka v vodo, ki ima sobno temperaturo – postopek: lonček potopimo za toliko časa, dokler izhajajo mehurčki, nato postavimo lonček na podstavek in čez pol ure, ko se odvečna voda nateče – odlijemo. (izrazito šotne mešanice ali sama šota).

Kako zalivamo?

Večini rastlin ustreza, če jih temeljito zalijemo in to ponovimo šele, ko se zemlja spet precej izsuši. Zalivati pogosto v majhnih odmerkih ni priporočljivo, ker takrat voda večinoma prepoji le vrhno plast, zemlja globoko v loncu, kjer je večina korenin, pa se še dalje bolj izsušuje. Pogosto močno zalivanje je še bolj škodljivo, ker povzroči zastajanje vode. V zemlji je premalo zraka in tako imajo glive ter bakterije, ki povzročajo bolezni, idealne pogoje za razmnoževanje.

Če zalivamo skromno, dodamo le toliko vode, da je zemlja ravno navlažena. Pri tem zalivamo postopoma, v presledkih, da voda nikakor ne odteka skozi odcedno luknjo v loncu. Preden začnemo tako zalivati, naredimo poskus z leseno paličico, ki jo potisnemo v zemljo. Če je izsušena do 2/3, potem zalijemo.

Pri zmernem zalivanju rastline vsakokrat zelo temeljito zalijemo, toda šele, ko se izsuši zgornja plast zemlje v loncu. Dolijemo toliko vode, da je vsa zemlja v loncu vlažna, a ne prepojena z vodo.

Če pa zalivamo obilno, takrat je zemlja neprestano vlažna in njeno površje se ne osuši. Vsakokrat zalijemo tako močno, da voda spodaj odteka. Pri tem zalivanju zalijemo rastline že takrat, ko začutimo, da je zemlja le nekoliko suha.

Opozorilna znamenja za nepravilno oskrbo z vodo

Preveč vode:

- listi se zmečkajo in imajo vbočene pege;
- listi slabo rastejo;
- listi se zvijajo ali rumenijo in dobivajo rjave konice;
- cvetovi plesnijo;
- mladi in stari listi odpadajo;
- korenine gnijejo.

Premalo vode:

- listi venejo in so mlahavi;
- listi slabo rastejo;
- spodnji listi se gubajo in postanejo rumeni;
- spodnji listi prezgodaj odpadejo;
- robovi listov se sušijo in rjavijo;
- cvetovi obledijo in hitro odpadejo.

V rastlinjaku se rastline oskrbujejo z vodo na različne načine:

- zamegljevanje – velikost kapljic je manjša od 150 mikrometrov;
- pršenje – velikost kapljic je 150 mikrometrov;
- rošenje – velikost kapljic je večja od 150 mikrometrov.

Vsi navedeni načini potekajo lahko avtomatsko ali polavtomatsko.

2.3.1 Hidroponika oz. hidrokultura

Že sama beseda nam pove, da rastline gojimo le v vodi (Hydro – grška beseda, ki pomeni voda). Sam izraz hidroponika izvira iz grščine, kjer hidro pomeni voda, ponus pa delo – torej delo vode. Rastlina ima za oporo nek trd medij, vsa hranila in mineralne snovi pa dobi po vodi. Trd medij je lahko glinopor – ekspanzirana glina, kamena volna – velika večina hidrokultur v rastlinjaki. Kot medij se lahko uporabljajo tudi drugi materiali, ki niso topni v vodi in dajejo rastlinam oporo.

Za gojenje hidrokultur obstajajo posebni hidrokulturni lončki, ki imajo plovec v posebnem merilnem valju, ki kaže nivo vode v lončku.

Lahko pa gojimo rastline v vodi kar v navadni prozorni vazi, kamor smo dali za oporo različno kamenje.

Prednosti hidrokulture so, da delo ni tako umazano, skrb za rastline je lažja, nadzorujemo dotok hranilnih snovi, edina slaba lastnost je, da ne obstaja veliko cvetočih lončnic, ki bi uspevale v hidrokulturi.

Primeri hidrokulture

Preprosto stekleno posodo napolnimo z glinoporjem, v katerega posadimo rastlino. Sam nivo vode opazujemo skozi prozorno posodo.

Posoda z dvojnim dnom je narejena tako, da rastlina raste v polnilnem materialu, korenine rastejo skozi dno notranje posode in segajo do vodne zaloge v zunanji posodi. Nivo vode opazujemo preko posebnega merilnega valja.

Kozarec za hijacinte – Čebulica v zgornjem delu kozarca odganja korenine v smeri večje vlažnosti, da dosežejo vodo v spodnjem delu kozarca. Čebulica sama ne sme stati v vodi.

Kakšne spremembe na rastlinah opazite ob neprimerni oskrbi z vodo?

Kako z vodo oskrbujemo okrasne sobne rastline?

Kaj je hidrokultura oz. hidroponika?

Na spletnih straneh poiščite sliko hidroponskega lončka z merilnim valjem in si ga oglejte.

2.4 ZRAK

Eden od pomembnih dejavnikov, ki so pomembni za rastline, je tudi zrak. V pragozdovih je klima mirna, ni vetrov, visoka je koncentracija CO₂, kar je zelo ugodno za rastline. Pomembna faktorja sta tudi zračna vlaga in temperatura zraka, kar pa je bilo že podrobno opisano v prejšnjih poglavjih.

2.5 TLA

Tla oz. substrati, v katerih gojimo lončnice, in so seveda prilagojeni njihovim potrebam. Tako se poskušamo čimbolj približati naravnim pogojem, v katerih rastline uspevajo v naravi. Zato je pomembno, da poznamo izvor okrasnih rastlin.

Sobne rastline je najbolje saditi v pripravljene odcedne mešanice prsti, ki so naprodaj in so prilagojene posebnim skupinam rastlin. Osnovni sestavini mešanic sta šota in ilovica v različnih razmerjih.

Ločimo več tipov substratov:

- substrat za bromelije – ananasovke

Rahla prepustna mešanica, primerna za plitki koreninski sistem bromelij. Ima veliko humusa in skoraj nič apna. Lahko jo pripravimo iz enega dela šotnega mahu in enega dela grobega peska. Dodamo tudi nekaj koščkov lubja, s katerimi povečamo prepustnost vode.

- substrat za čebulnice

Ta mešanica ustreza le gojitvi čebulnic, saj je prerevna za gojitev drugih rastlin. Njena funkcija je predvsem opora čebulnicam, pomembno pa je tudi, da voda hitro odteče. Sestavljena je iz šestih delov šotnega mahu, dveh delov finega peska – mivke in enega dela lesnega oglja. (Uspešno pridelovanje tulipanov na Nizozemskem je pogojeno z mivko, iz katere so tla, saj so velik del kopnega pridobili z izsuševanjem morja – polderji.)

- substrat za praproti

Mešanica za praproti mora biti kar najbolj podobna gozdnim tlom, kjer praprot uspeva v podrasti. Sestavljena je iz veliko humusa (treh delov šotnate prsti), nekaj peska (dva dela) in lesnega oglja (nekaj kosov).

- šotni substrat

Ta mešanica je lahka in vsebuje malo hranilnih snovi. Njen pH je pod 6 – je kisel medij. Med šoto se za boljšo prepustnost doda nekaj grobega peska.

- ilovnati substrat

Primerna je za velike košate rastline, saj je zelo težka. Sami jo lahko pripravimo iz enega dela ilovice, enega dela šotnega mahu, listnega humusa in enega dela grobega peska.

Substrati so lahko:

- *kisli* – pH pod 6,5;
- *nevtralni* – pH od 6,5 do 7,5;
- *bazični* – pH nad 7,5.

Dodatki v substratu imajo različne funkcije:

- *lesno oglje* – vsrkava presežna gnojila in škodljive snovi;
- *grobi pesek* – napravi substrat bolj prepusten;
- *apneni dodatki* – zmanjšajo kislost substrata;
- *humus* – veže nase hranilne snovi in daje substratu dobro strukturo;
- *šotni mah* – kopiči hranila in vodo;
- *lubje* – veže vodo in rudninske snovi, izboljšuje prepustnost substrata.

Presajanje

Rastline imajo v svojem naravnem okolju nemoten dostop do hranil in vode. Svojo koreninsko maso širijo v smereh večjih koncentracij snovi, ki jih potrebujejo za rast. Izjema so le epifiti – rastline, ki uspevajo v drevesnih krošnjah in niso zajedalci: bromelije, orhideje ipd. Okrasne rastline, ki jih gojimo v posodah, imajo omejen prostor, kamor lahko rastejo korenine. Ko je posoda v celoti prepletena s koreninami, je potrebno rastlino presaditi. Za presajanje potrebujemo le eno velikost večji lonec – povprečno večji premer za 3 cm.

Ko rastlino vzamemo iz posode, pazimo, da korenin ne poškodujemo. V kolikor pride do poškodb, moramo poškodovane korenine obrezati z ostrim nožem. Tako je površina rane manjša, kot če bi bila scefrena. To je pomembno zato, ker so v substratih razne glivice, ki lahko povzročijo gnitje korenin. Obrezane korenine je najbolje pomočiti v kakšen fungicid, ki preprečuje koreninsko gnilobo. V posodi najprej poskrbimo za drenažo – odtekanje odvečne vode, zato damo na dno posode plast grobega peska ali kamenje.

Nato dodamo plast substrata. Nanj razporedimo korenine in jih zakrijemo z ostalim substratom. S posodo potolčemo po trdi podlagi, tako da se substrat lepo razporedi okoli korenin. Nazadnje substrat še potlačimo in se tako izognemo zračnim žepom, ki bi ovirali preskrbo korenin. Rastlino nato zmerno zalijemo.

Rastline presajamo takrat, ko so korenine prerasle posodo, in sicer v obdobju tik pred rastjo rastline – najbolje zgodaj spomladi, ali pa tik pred počitkom – pozno jeseni. V nobenem primeru pa rastlin ne smemo presajati, ko le-te cvetijo.

Pri presajanju lahko substrat zamenjamo v celoti ali pa zamenjamo le vrhnjo plast substrata. V tem primeru odstranimo zgornjo 5 cm debelo plast starega substrata in ga nadomestimo z novim. Rastlina ostane v isti posodi.

Obstaja tudi še tretji način, in sicer presajanje rastline v isti lonec. V tem primeru moramo zmanjšati koreninsko maso tako, da jo enostavno odrežemo. Postopek je nato enak kot pri presajanju v večji lonec, le da moramo posodo seveda razkužiti.

Postopek presajanja iz majhnega lonca:

Slika 5: Rastlina je v premajhnem loncu.

Slika 6: Rastlino izlončimo.

Slika 7: Rastlino damo v nov lonec.

Slika 8: Potlačimo substrat.

Gnojenje

Ponovite potek fotosinteze.

Rastline za svojo rast poleg snovi, ki jih same proizvajajo pri fotosintezi, potrebujejo še različne makro- in mikroelemente. Različne mešanice substratov, v katerih že rastejo rastline, vsebujejo različna gnojila, ki počasi sproščajo potrebne hranilne snovi. Ko ta zaloga poide, je za nemoteno rast rastlin potrebno ustrezno gnojenje. Mešanice z velikim deležem ilovice je potrebno manj gnojiti, saj ilovica počasi sprošča snovi, medtem ko mešanice z večjim deležem šote nimajo velikih zalog in jih je potrebno večkrat gnojiti. Na splošno naj bi gnojili le med rastnim obdobjem, saj gnojenje med obdobjem mirovanja rastlin preprečuje mirovanje, kar je za rastline škodljivo. Na novo kupljene ali presajene rastline nekaj časa ne gnojimo. Mešanice, ki temeljijo na osnovi ilovice gnojimo na 3 mesece, medtem ko mešanice na osnovi šote gnojimo že po šestih tednih.

Znamenja pomanjkanja hranil so:

- počasna rast ali pa rastlina sploh ne raste;
- šibka stebelca;
- majhni, blede listi;
- zgodnje odpadanje listov;
- cvetov je malo ali pa jih sploh ni;
- rastlina je občutljiva na bolezni in škodljivce;
- na listih se pojavijo rumene pege.

Znamenja, da je rastlina prejela preveč gnojil:

- listi so uveli ali iznakaženi;
- pojavijo se beli skupki na substratu ali na glinastih loncih;
- vitka, tanka rast pozimi in nenavadno zbita, kompaktna rast poleti;
- pri veliki večini rastlin se na listni ploskvi pojavijo rjave pege, na robovih pa listi rjavijo in se posušijo.

Rastlino, ki nima lepega zdravega videza, moramo najprej pregledati, če nima škodljivcev ali bolezni. Če jih ima, rastlino poškropimo z ustreznim fitofarmaceutskim pripravkom. Gnojenje rastlin v slabi kondiciji stanje lahko le še poslabša.

Vrste gnojil:

- tekoči koncentrat;
- topni praški;
- tablete oz. gnojilne palčke.

Tekoči koncentrat in topne praške moramo po navodilih razredčiti z vodo, medtem ko tablete in palčke le potisnemo v substrat. Tam počasi sproščajo hranilne snovi, zato jim pravimo počasi se sproščajoča gnojila. Slaba lastnost le-teh je, da v njihovi bližini velike koncentracije soli korenine ožgejo.

Gnojila, razredčena v vodi lahko enostavno dodajamo rastlinam med zalivanjem rastlin, ali pa rastline pršimo po listih – ***foliarno*** gnojenje. Pri foliarnem gnojenju so koncentracije gnojil veliko manjše – sprejemanje hranil skozi liste.

Sestavine gnojil

Dušik je v obliki nitrata in je pomemben za zelene dele rastlin. ***Fosfor*** ima pomembno vlogo pri nastajanju korenin, medtem ko je ***kalij*** potreben za nastajanje listov, cvetov in plodov. To so ***makrohranila***. Za nemoten razvoj rastlin pa so potrebna tudi ***mikrohranila***, kot so elementi v sledovih – ***železo, mangan, kalcij, magnezij, baker*** ki imajo pomembno vlogo pri fotosintezi in dihanju rastlin.

SPLOŠNA NEGA SOBNIH RASTLIN

Sobne rastline moramo v določenih presledkih tudi obrezovati in vzgajati, da dobijo zaželeno obliko. Brez rezi postanejo sčasoma prevelike in brezoblične in so videti neskladne. Goste prepletene vejice moramo izrezati in druge uravnati v zeleno smer. Pri nekaterih rastlinah je potrebno vrhove poganjkov odščipniti, da rastlina ostane košata. K vzgoji spada tudi postavitve opor za nove poganjke vzpenjavk. Ne smemo pozabiti na brisanje prahu z listnih ploskev. Prah namreč ovira potek fotosinteze in zapira listne pore. Pri tem uporabimo čisto vlažno krpo. Iz rastlin, ki imajo dlakave liste ali pa bodice, ne brišemo prahu s krpo, ampak uporabimo čopič.

Slika 9: Odstranjevanje odcvetelih cvetov

Cvetne peclje z že odcvetelimi cvetovi, ki izhajajo neposredno iz glavnega stebila odstranimo tako, da jih ob osnovi zvijemo in odtrgamo.

Slika 10: Pritrjevanje stebel na oporo

K negi rastlin spada tudi pritrdjevanje stebel na oporo. V našem primeru se cvetno steblo orhideje pritrdjuje na oporo. V kolikor imamo neko plezalko, kot na primer bršljan, drobnolistni fikus ali jasmin, tudi njihova stebila pritrdujemo na oporo, tako da obdržijo zeleno obliko.

Slika 11: Vršičkanje – piniciranje

Da dosežemo košato razvejano rast, odščipnemo vršičke poganjkov. Tako preprečimo dolge in gole poganjke.

Ključni dejavniki, ki vplivajo na rast rastlin so: svetloba, toplota, voda, zrak in tla.

Primerna osvetlitev rastlin pospešuje razraščanje, rastline so primerno trdne in olesenele, lepo so obarvane, pospešena je tvorba cvetov in plodov in nastajajo aromatične snovi. Glede na potrebe po svetlobi ločimo sončne in senčne rastline. Ob ureditvi stanovanja s sobnimi rastlinami moramo upoštevati, da je z oddaljenostjo od okna vse manj ugodna lega za rastline.

Temperature, ki so pomembne za rast rastlin so: minimalna, maksimalna in optimalna temperatura, eksistenčni minimum in temperaturna vsota. Po zahtevnosti rastlin glede temperatur ločimo: zahtevne, srednje zahtevne in nezahtevne rastline.

Pri gojenju okrasnih sobnih rastlin je pomembna tako zračna vlaga kot vlažnost substrata. Ob nizki zračni vlagi se na rastlinah pojavijo bolezenska znamenja, kot tudi ob nepravilni oskrbi substrata z vodo. Rastline, ki potrebujejo veliko vode so tiste, ki močno rastejo, imajo nežne tanke liste, so v zelo toplih prostorih, imajo veliko listne mase, so substrat že močno prerasle s koreninami, je njihova domovina močvirje, rastejo v prepustnih glinenih loncih in imajo številne cvetove in plodove. Rastline lahko oskrbujemo z vodo z zalivalko ali s t.i. potaplanjem lončka v vodo. Poznamo tudi posebno gojenje rastlin – hidroponiko.

Poleg svetlobe, toplote in vode je zelo pomemben tudi zrak, ki se nahaja okoli rastline, tako nad in v substratu. Pomembna je predvsem koncentracija ogljikovega dioksida v zraku.

Zadnji od najbolj pomembnih dejavnikov, ki vplivajo na rast rastlin je substrat. Glede na sestavo ločimo več vrst substratov: substrat za bromelije, za čebulnice, praproti ter šotni in ilovnati substrat. Substrati se med seboj ločijo glede različnih lastnosti, ki jih imajo. Med drugim so lahko kisli, nevtralni ali bazični, prepustni ali pa zadržujejo vodo, so skromno ali dobro založeni s hranili. Njihove lastnosti pa lahko spreminjamo z dodajanjem posebnih dodatkov, ki imajo različne funkcije: lesno oglje, grobi pesek, apneni dodatki, humus, šotni mah, lubje in še vrsta drugih dodatkov.

Pri presajanju moramo vedeti, da rastline presajamo pred ali po rastni dobi in ne v času mirovanja. Pomembno je, da izberemo ustrezen substrat in le eno do dve številki večji lonček. Pazimo, da ne poškodujemo korenin, da na koncu substrat potlačimo in s tem omogočimo dober stik korenin s substratom in zalijemo.

Ker okrasna sobna rastlina raste v lončku, za svojo rast potrebuje poleg hranilnih snovi, ki jih dobi s pomočjo fotosinteze tudi ustrezna hranila, ki jih dodamo v substrat z gnojenjem. V kolikor rastlini primanjkuje hranil, postane bleda, počasneje raste, ima šibka stebelca, listi, cvetovi in plodovi začnejo odpadati, postane bolj občutljiva na boleznin in škodljivce, na listih se lahko pojavijo rumene pege. Hranila delimo na makro elemente (dušik, fosfor, kalij) in mikroelemente (železo, mangan, cink, baker, ...).

Poleg glavnih pet dejavnikov, ki vplivajo na rast rastlin, pa je pomembna tudi splošna nega rastlin kot je odstranjevanje odcvetelih cvetov in ovenelih listov, pritrjevanje rastline na oporo, piniciranje - vršičkanje, brisanje prahu,

Kakšne tipe substratov poznate? Opišite jih.
Kateri so dodatki v substratu in kakšna je njihova funkcija?
V korakih opišite pravilni postopek presajanja.
Zakaj moramo sobne okrasne rastline gnojiti?
Katera so znamenja pomanjkanja hranil?
Naštejte makrohranila in njihove funkcije pri rasti rastlin.
Opišite splošno nego rastlin.

V specializiranih trgovinah si oglejte ponudbo gnojil. Opišite kakšna je ponudba, katere oblike gnojil so najbolj pogoste za nego sobnih okrasnih rastlin.

3 RAZMNOŽEVANJE OKRASNIH RASTLIN

V poglavju razmnoževanje okrasnih rastlin boste spoznali različne načine razmnoževanja. Najprej se boste seznanili s spolnim – generativnim razmnoževanjem, nato pa še z nespolnim – vegetativnim.

Če želite uspešno gojiti okrasne sobne rastline morate poznati tudi postopke razmnoževanja.

Razmnoževanje delimo na :

- *spolno – generativno;*
- *nespolno – vegetativno razmnoževanje.*

3.1 GENERATIVNO RAZMNOŽEVANJE

To je razmnoževanje rastlin s semeni in praproti s trosi. Spolno razmnoževanje je dolgotrajnejše in dražje, hkrati pa zaradi možnosti različnih kombinacij genskega materiala omogoča bolj raznoliko potomstvo. Okrasne lončnice se tako razmnožujejo običajno le v specializiranih vrtnarskih centrih, kjer tudi z mutacijami (genetske spremembe) pridobivajo nove tržno zanimive sorte.

Slika 12: Različni primeri multiplošč

V pladenj najprej damo plast peska, da naredimo drenažo. Nato dodamo substrat – setveno prst. Naredimo plitke brazde, v katere nasujemo seme. Pri tem pazimo, da ne sejemo pregosto. Ko smo seme prekrili s prstjo, jo ovlažimo, prekrijemo s stekleno ploščo in pladenj postavimo na toplo mesto.

Pregoste sejančke redčimo na razdaljo, ki ustreza njihovi velikosti. Prst, ki smo jo pri tem zrahljali, ponovno potlačimo. Ko sejanček oblikuje prva dva prava lista, ga previdno izpulimo in pri tem pazimo na nežne koreninice. Sejanček damo v lasten lonček z normalno zemljo, ki jo okoli rastline utrdimo. Pri tem ne smemo prekriti ali raniti kličnih listov.

Slika 13: Sadika božične zvezde iz multiplošče

Razmnoževanje praproti

Trose položimo na vlažno podlago, pokrijemo – uporabimo lahko PVC ali steklo. Po nekaj tednih v vlažnih pogojih požene mahovita podlaga. Na tej podlagi se s pomočjo vode združijo moške in ženske spolne celice. Nato zrastejo male rastlinice. Cel postopek traja več mesecev.

Slika 14: Trosonosci v črtah

Slika 15: Trosonosci v kupčkah

Slika 16: Iz spor zraste zelena mahovita podlaga.

Slika 17: Iz spojka zrastejo nove rastlinice praproti.

Opišite spolno – generativno razmnoževanje.

Kakšne so prednosti in slabosti spolnega razmnoževanja?

Na spletnih straneh poiščite raziskovalne centre, kjer z mutacijami in selaktivnim izborom ustvarjajo nove sorte rastlin. Naštejte pet okrasnih sobnih rastlin, kjer so v zadnjih petih letih potrdili novo sorto.

Kakšne zahteve mora izpolnjevati nova sorta, da je potrjena? Odgovor poiščite na spletnih straneh.

3.2 VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE

To razmnoževanje je razširjeno tako v vrtnarijah kot tudi med ljubitelji okrasnih rastlin. Razmnožujemo s pomočjo različnih delov rastlin. Je cenejše od spolnega – vegetativnega, hitreje dobimo ustrezno razvite sadike in potomci so identični matičnim rastlinam. Poleg tega pa se lahko nekatere okrasne rastline lahko razmnožujejo le vegetativno, saj ne semenijo, ali pa njihova semena ne kalijo – so sterilna.

Vzgoja listnih potaknjencev

Slika 18: Listni potaknjenci v vodi – *Begonia rex*

Rastlini odrežemo list, mu z ostrim nožem skrajšamo pecelj na dolžino 4–5 cm, ga damo v vodo in čakamo, da poženejo korenine. Nato listni potaknjencev posadimo v substrat.

Slika 19: Mlada rastlinica s koreninami

Ko se ob osnovi pojavijo mladi lističi, star list odrežemo in pustimo, da se razvija nova rastlina, ki jo posadimo v substrat.

V primeru, da imamo rastlino z majhnimi listi, ki lahko padejo v vodo, si lahko pomagamo s plastično folijo, ki jo napnemo preko posode z vodo.

Slika 20: Napnemo folijo preko posode in jo pritrdimo z elastiko.

Slika 21: S škarjami preluknjamo folijo.

Slika 22: Listni pecelj vtaknemo skozi luknjico v foliji.

Korenine s hčerinskimi rastlinami se razvijejo pod vodo. Te lahko odrežemo in jih naprej gojimo v zemlji (npr. sobna vijolica - *Saintpaulia*).

Listne potaknjence lahko potaknemo tudi direktno v vlažen substrat.

Slika 23: Listni potaknjeneec sobne vijolice v vlažnem substratu

Slika 24: Naredimo luknjico za listni pecelj.

Slika 25: Vtaknemo listni pecelj v luknjico in vlažen substrat okoli peclja utrdimo, da ima potaknjeneec dober stik s podlago.

Slika 26: Pokrit potaknjencec

List potaknemo v vlažno zemljo in pokrijemo lonec s prozorno plastično vrečko, da povečamo zračno vlažnost.

Slika 27: Oveneli listni potaknjenci

V primeru, da listni potaknjenci niso zaščiteni s prozorno plastično vrečko, lahko ovenijo in propadejo.

Poseben vegetativni način razmnoževanja *Begonie rex*.

Slika 28: Rezanje glavnih listnih žil

Liste, ki imajo zelo izrazite listne žile, lahko razmnožujemo tudi nekoliko drugače. Na spodnji strani lista prerežemo glavne listne žile.

Slika 29: List položimo na vlažen substrat.

List s prerezanimi listnimi žilami obrnemo in položimo na vlažen substrat.

Slika 30: Obtežena listna ploskev

Da imajo prerezane listne žile zagotovljen stik s podlago – vlažnim substratom, smo list obtežili s kamenjem. Lahko bi ga pritrdili tudi s kovinskimi sponkami.

Slika 31: Iz listnih žil je pognala nova rastlina

Po treh tednih je iz zarezane listne žila zrastle nova rastlina, ki je identična matični rastlini.

Razmnoževanje *Sanseverije* oz. taščinega jezika z listnimi odrezki

Slika 32: Odrežemo list .

Slika 33: List narežemo na listne odrezke.

Matično rastlino vzamemo iz lonca in izberemo zdrav list. Odrežemo ga pri osnovi. Z ostrim nožem razrežemo list prečno, v 5–8 cm dolge koščke. Iz vsakega odrezka lahko pridobimo novo rastlino.

Slika 34: Listne odrezke potaknemo v vlažen substrat.

Slika 35. Listni odrezki pod folijo

Več listnih koščkov posadimo skupaj v lonec, ne povsem navpično. Lahko jih naslonimo na lončni rob, da ne padejo. Nove korenine nastanejo le na pokriti rezni ploskvi. Ko se razvijejo nove rastline, jih posadimo v lastne lonce.

Stebelni potaknjenci

Slika 36: Pripravljene stebelne potaknjence

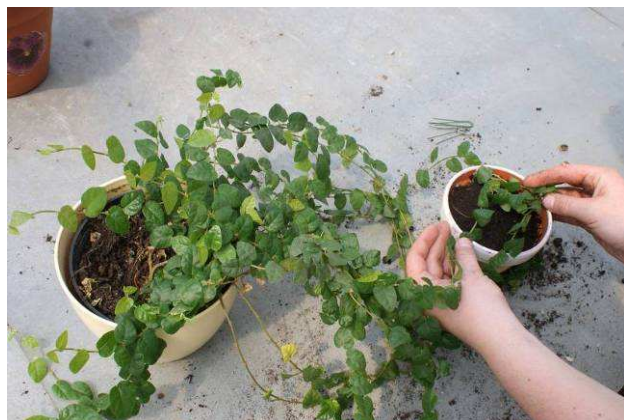
Zdrav vršiček poganjka z gostimi členki odrežemo z ostrim rezilom na dolžino 10–15 cm. Odrezani del skrajšamo do spodnjega členka in odstranimo spodnje liste, ki v zemlji radi gnijejo (npr. drobnolistni fikus – *Ficus pumila*).

Slika 37: Potikanje stebelnih potaknjencev v vlažen substrat

V pripravljene luknjice vtaknemo več potaknjencev v en lonec in jih s prsti previdno vtisnemo v substrat.

Grebeničenje

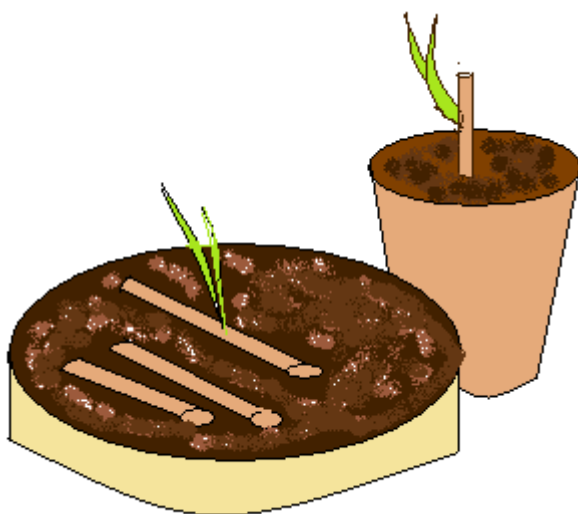
Slika 38: Grebeničenje – drobnolistni fikus

Slika 39: Grebeničenje – pritrjevanje stebel

Poganjek upognemo do površja prsti v loncu in ga tam pritrdimo s sponko. Rast korenin pospešimo, če steblo na stičišču z zemljo rahlo zarezemo. Po treh do štirih tednih zrastejo korenine in steblo, ki povezuje hčerinsko rastlino, odrežemo in novo rastlino ločimo od matične.

Lesnati stebelni potaknjenci

Slika 40: Lesnati stebelni potaknjenci dracene

Rastlino odstranimo vse liste in razrežemo poganjek na kratke kose. Vsak kos mora imeti najmanj 1 brst. Ukoreninjanje in odganjanje novih listov traja pri lesnatih potaknjencih nekaj tednov dlje kot pri listnatih potaknjencih. Odrezane konce položimo na zemljo, ali pa jih vanjo vtaknemo. Korenine se oblikujejo iz pokritih, zeleni poganjki pa iz nepokritih delov.

Delitev rastlin – primer sobne praproti nefrolepis (*Nephrolepis*)

Slika 41: Izlončena praproť

Slika 42: Delitev korenin z ostrim nožem

Slika 43: Dokončna razdelitev

Slika 44: Dve samostojni rastlini

Z nožem razdelimo rastlino in počasi raztrgamo koreninsko grudo. Pri tem pazimo, da čim manj poškodujemo korenine.

Slika 45: Novo rastlino posadimo.

Slika 46: Ko dodamo substrat, ga na koncu potlačimo, da ob koreninah ni zračnih žepov.

Slika 47: Končni rezultat – dve novi rastlini

Rastline posadimo v lonce, na enako globoko kot prej, lonci naj bodo nekoliko večji kot koreninska gruda. Dokler rastlina ne odžene na novo, zalivamo le zmerno.

Zračno grebeničenje

Slika 48: Material za grebeničenje

Potrebujemo rastlino, ki jo želimo pomladiti, prozorno folijo, elastiko in oster razkužen nož.

Slika 49: Poševni rez (difenbahija – *Dieffenbachia*)

Z ostrim razkuženim nožem poševno zarezemo v steblo. Pri tem pazimo, da stebila ne prerežemo.

Slika 50: V rano damo šoto.

Mesto, kjer smo poševno zarezali, rahlo odpremo in vanj damo vlažen substrat – šoto ali mah. Ranjeno mesto lahko tudi namažemo s hormonskim preparatom za ukoreninjenje, tako korenine hitreje poženejo.

Pod rano pritrdimo prozorno folijo tako, da jo ovijemo okoli stebla in jo zavežemo z elastiko. Folija mora biti prozorna zato, da vidimo, kdaj korenine prepletejo substrat in zgornji del rastline lahko odrežemo ter posadimo v nov lonček.

Slika 51: Pod rano pritrdimo prozorno folijo.

Slika 52: Polnjenje folije s substratom

Slika 53: Zaprt substrat v foliji

Po nekaj tednih vidimo, kako je mah prerasel s koreninami. Plastični ovoj odstranimo in deblo pod koreninami odrežemo. Novo rastlino posadimo v nov lonec in na začetku malo zalivamo.

Slika 54: Končan postopek zračnega grebeničenja

Slika 55: Hčerinski poganjek

Ob prepletenih steblih dracene (*Dracaena*) se je iz osnove razvil nov poganjek – hčerinska rastlina. Ko doseže ustrezno velikost, jo lahko ločimo od matične rastline in posadimo v nov lonček.

Slika 56: Živice živkaste kosmuljke (*Chlorophytum*)

S škarjami odrežemo dobro razvito hčerinsko rastlino. Pritliko skrajšamo na približno 3 cm in jo potaknemo v lonec s prstjo. Mlada rastlina pri tem samo leži na substratu. Preko mlade rastline damo prozorno plastično vrečko, ki povečuje zračno vlažnost, dokler se rastlina v treh tednih ne ukorenini.

Meristemsko razmnoževanje

Je vegetativno razmnoževanje v laboratorijskih razmerah, kjer nove rastline pridobivamo iz posameznih celic rastlin. Vse poteka v sterilnem okolju in na hranilnem mediju. Tako dobimo brezvirusne rastline.

Razmnoževanje delimo na spolno – generativno in nespolno – vegetativno. Spolno se rastline razmnožujejo s semeni in trosi. To razmnoževanje je dolgotrajno, dražje kot nespolno, potomci pa so lahko zelo raznoliki, saj se genetski material spreminja. Na ta način lahko v genetskem inženiringu izoblikujejo nove sorte.

Drug način razmnoževanja rastlin je nespolni – vegetativni način. Ta način je cenejši od spolnega, hitrejši, potomci so popolnoma identični matični rastlini in nekaterih rastlin ne moremo razmnoževati spolno ampak le nespolno. Najbolj pogosti načini nespolnega razmnoževanja so: listni in stebelni potaknjenci, delitev koreninske grude, grebeničenje in zračno grebeničenje.

Katere so prednosti in slabosti nespolnega razmnoževanja?
Naštejte in opišite najbolj pogoste načine nespolnega razmnoževanja okrasnih sobnih rastlin.

Pri vajah praktično razmnožite nekaj sobnih rastlin.

4 BOLEZNI IN ŠKODLJIVCI RASTLIN

V tem poglavju se boste spoznali najbolj pogoste bolezni in škodljivce okrasnih sobnih rastlin in kako jih zatirate.

Za uspešno nego rastlin morate znati prepoznati škodljivce in bolezni sobnih rastlin in jih znati uspešno zatirati.

4.1 FIZIOLOŠKE TEŽAVE

Večina obolenj sobnih rastlin je posledica slabe oskrbe: prepogosto ali nezadostno zalivanje, prevelika temperaturna nihanja, preprih, poškodbe zaradi sončnega sevanja, pomanjkanje svetlobe ...

Najbolj pogost vzrok rastlinskih bolezni je prepogosto zalivanje. Ob neustrezni negi začno korenine gniti, saj je v substratu preveč vode in primanjkuje zraka. Razvijejo se razne glive in bakterije, ki povzročajo bolezni.

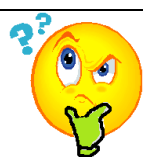
Temperaturna nihanja povzročijo odpadanje listov. Ob močnem dvigu temperature pa nekatere rastline – vijolica in druge – odvržejo cvetne popke. Ob visokih temperaturah moramo zagotoviti visoko zračno vlago.

Ob preprihu mnogim rastlinam potemnijo listi ali pa jih celo odvržejo. Rastline ravno tako ne smejo ponoči stati za zagrnenimi zavesami, saj se pozimi zrak za oknom bolj ohladi in ni mešanja zraka s toplim ogrevanim zrakom v sobi.

Sončni ožigi nastanejo, če so rastline na direktni sončni svetlobi na južni ali zahodni strani. Tam poleti temperatura za steklom doseže lahko celo 40–50 °C. Pri sončnih ožigih dobijo rastline rjave osušene pege.

Če rastlini primanjkuje svetlobe, raste počasneje, cvetni popki odpadejo. Pisani listi postajajo le še zeleni.

Pri premajhni zračni vlagi se začno listne konice sušiti. Tudi robovi listov postajajo rjavi. To preprečimo z različnimi načini zviševanja zračne vlage.

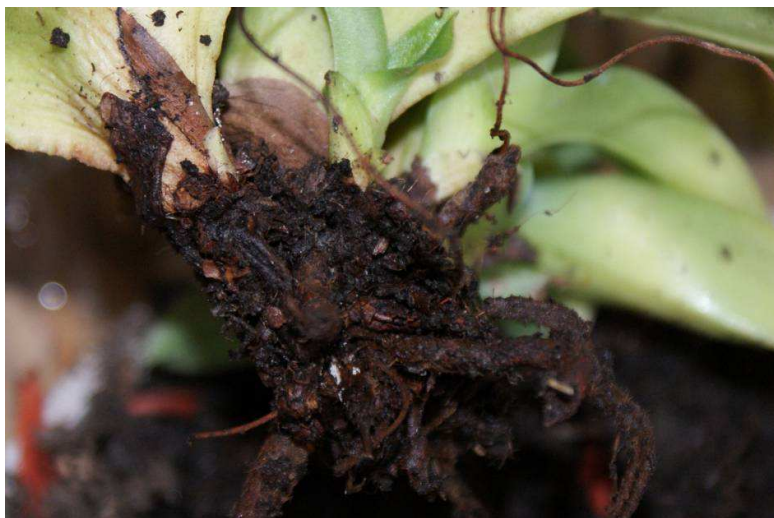
Kaj so fiziološke bolezni? Kdo jih povzroča?

Opišite najbolj pogoste fiziološke bolezni, kako jih lahko preprečimo ali odpravimo?

4.2 NAJPOGOSTEJŠE BOLEZNI RASTLIN

Koreninska gniloba

Koreninsko gnilobo povzročajo številne talne glive. Korenine potemnijo in začno gniti. Rastlina kaže znake venenja, saj korenine ne morejo črpati vode. Glavni vzrok za nastanek te bolezni je prekomerno zalivanje.

Slika 57: Koreninska gniloba

Siva plesen – Botrytis

Okužba se začne na odmrlih listih in cvetovih, lahko pa tudi iz vodnih kapljic v zalistju. Posebno hitro se širi ob hladnem vremenu in veliki zračni vlažnosti, pri visokih temperaturah in majhni zračni vlažnosti pa skoraj ni okužb. Po okužbi nastane siva, plesniva prevleka.

Zatiranje: Okužene dele rastline odstranimo, manj zalivamo in pršimo. Škropimo s fungicidom.

Pepelasta plesen

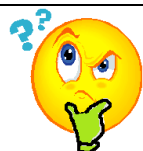
Nastanejo moknato bele pege na listih, steblih in cvetovih. Te se razlikujejo od sive plesni po belkasti barvi in po tem, da ni vidne plesnive prevleke. Okuženi listi so iznakaženi in odpadejo. Pospešujejo jo velika zračna vlaga, nizke temperature in premočno zalivanje.

Zatiranje: Okužene dele odstranimo in s tem preprečimo širjenje bolezni. Škropimo s fungicidom.

Sajavost

Glivice sajavosti rastejo na lepljivi medeni rosi, ki jo izločajo škodljivci – listne uši in kaparji. Pojav sajavosti je znamenje, da so rastlino napadle sesajoče žuželke. Oblikuje se debela, sajasta lepljiva prevleka. Sajavost rastlinam neposredno ne škodi, ampak kvari njihov videz, zamaši listne reže in rastlinam odvzema svetlobo.

Zatiranje: Zatreti moramo škodljivce, nato lahko odstranimo sajavost, ker je le na površju rastline. To storimo z mlačno milnico, tako da list za listom umijemo.

Naštejte najbolj pogoste bolezni sobnih rastlin in jih opišite. Kako jih zatiramo?

Na spletnih straneh poiščite slikovni material, ki predstavlja omenjene bolezni na sobnih rastlinah. Podrobneje si jih oglejte, tako, da bi jih znali prepoznati na oboleli sobni rastlini.

4.3 NAJPOGOSTEJŠI ŠKODLJIVCI

Listne uši

So različnih barv: črne, rjave, sive, zelene, svetlo rumene. Sesajo sok rastline in se hitro razmnožujejo. Ležejo žive mladiče in se večkrat levijo. Ob sesanju sesajo sok, kar slabi rastline, prenašajo virusne bolezni in izločajo medeno roso.

Zatiranje: Odstranimo jih lahko ročno – posamezne živalice, ob hujšem napadu uporabimo insekticid.

Slika 58: Listne uši

Gobarice

So majhne črne muhe, ki se po površju lončne prsti premikajo z značilnim kriljenjem, počasi lahko preletijo tudi krajše razdalje. Same niso škodljive, njihove žerke živijo le od odmrlih organskih snovi. Le pri mladih sejančkih lahko objedajo koreninice.

Zatiranje: Žerke zatremo tako, da substrat prepojimo z insekticidom.

Volnate uši

So ovalne oblike, bele barve, dolge 0,5 cm, obdane so z volnatim, belim voskom, ki jih varuje pred vodo in dotikalnim insekticidom. Sesajo sok rastlin, izločajo medeno roso.

Zatiranje: Uporabimo sistemični insekticid, ki ga same vsrkajo s sokom rastline. Vsaj trikrat v 14 dneh zalijemo s sistemikom.

Slika 59: Volnate uši

Pršice

Te drobne rdeče živalice potrebujejo toploto in suh zrak. S prostim očesom so komaj vidne, na rastlini naredijo pajčevinasto prevleko. Sesajo sok rastline, listi postanejo pegasti in na koncu odpadejo.

Zatiranje: Zadostna zračna vlaga omejuje razvoj pršic. Pri kemičnem zatiranju uporabimo akaricid.

Slika 60: Pršice

Kapar

Kaparji so večinoma rjavo rumeni, naselijo se v bolj težko dostopnih delih rastlin. Mlade ličinke se še gibljejo, starejše živali pa so negibne pod varovalno kapico, sesajo sok rastlin in izločajo medeno roso.

Zatiranje: Pršenje z oljem z dodatkom insekticida in zalivanje s sistemskim insekticidom.

Slika 61: Kapar

Polži

Če jih ne opazimo pravočasno, nam objedo liste in rastline izgubijo na okrasni vrednosti. Objedajo le ponoči, ko je vlaga v zraku višja.

Zatiranje: Odstranimo jih mehansko; če je rastlina poleti na vrtu, postavimo za polže vabe.

Slika 62: Poškodbe, ki so jih povzročili polži.

Bele mušice

Večinoma se nahajajo na spodnji strani listov, sesajo sok in izločajo medeno roso. Ličinke so prosojne, podobne kaparjem in se tudi zadržujejo na spodnji strani listov.

Zatiranje: Lončno prst prepojimo z insekticidom, škropimo tudi po listih.

K splošni negi okrasnih sobnih rastlin spada tudi preventivno in kurativno ukrepanje ob pojavu bolezni in škodljivcev. Fiziološke težave se pojavijo zaradi neustreznih rastnih pogojev. Ko pogoje spremenimo v optimalne za rastlino, se simptomi, ki kažejo na težave, odpravijo.

Na sobnih rastlinah pa se tudi ob optimalnih pogojih za rast pojavijo bolezenska znamenja. Tako poznamo glede na povzročitelja bakterijske, glivične in virusne rastlinske bolezni. Ko rastlino okuži bakterija, moramo oboleli del rastline odstraniti, ob hujšem napadu pa rastlina propade. Virusnih bolezni ravno tako ne moremo zatirati. Okužena rastlina lahko raste naprej in ima nekoliko spremenjene barve listov ali cvetov, lahko pa propade. Glivična obolenja okrasnih sobnih rastlin pa lahko uspešno zatremo s fungicidi. Najbolj pogosta obolenja sobnih rastlin so koreninska gniloba, siva plesen, pepelasta plesen in sajavost.

Poleg bolezni pa lahko škodujejo rastlinam tudi škodljivci. Te lahko zatiramo z insekticidi, akaricidi in limacidi. Najbolj pogosti škodljivci sobnih rastlin so listne uši, gobarice, volnate uši, pršice, kaparji, polži in bele mušice.

Kateri so najbolj pogosti škodljivci sobnih rastlin? Opišite jih in kako jih zatiramo?

Na spletnih straneh si oglejte rastlinske škodljivce na različnih sobnih rastlinah. Preglejte tudi ponudbo fitofarmaceutskih sredstev.

Kakšno je pravilno ravnanje s fitofarmaceutskimi sredstvi?

Oglejte si opozorilne oznake na embalaži fitofarmaceutskih sredstev. Kaj pomenijo?

Kakšni so ukrepi za varno nanašanje fitofarmaceutskih sredstev?

Kam sodi prazna embalaža fitofarmaceutskih sredstev? So tu kakšni okoljevarstveni problemi?

SKUPINE OKRASNIH RASTLIN

V tem poglavju boste spoznali glavne skupine okrasnih sobnih rastlin in njihove najbolj značilne in pogoste predstavnike ter njihovo nego.

Kdorkoli želi uspešno gojiti okrasne sobne rastline in z njimi polepšati svoj bivalni prostor, mora poznati optimalne pogoje za posamezne tipe okrasnih sobnih rastlin.

OKRASNE RASTLINE DELIMO NA:

1. OKRASNE RASTLINE Z OKRASNIMI LISTI

- praproti
- palme
- kijevke, dracene, juke
- kalateje
- fikusi
- bršljanovke
- povešavke – popenjavke
- mesojede rastline
- sukulente rastline
- ostale okrasne rastline z okrasnimi listi

2. CVETOČE OKRASNE RASTLINE

- ananasovke – bromelije
- orhideje
- rastline z okrasnimi ovršnimi listi
- ostale cvetoče rastline

3. RASTLINE Z OKRASNIMI PLODOVI

Ponovite kakšni so pogoji za rast v tropskem deževnem gozdu in kakšni v puščavi.

5 OKRASNE RASTLINE Z OKRASNIMI LISTI

Kako so se rastline prilagodile razmeram v tropskem deževnem gozdu in kako v puščavi?

5.1 PRAPROTI

5.1.1 *Nephrolepis exaltata* – navadni nefrolepis

DOMOVINA:

Njegova domovina so tropska in subtropska območja.

HABITUS:

RAZRAST:

Dolgi listi se proti vrhu koničasto zožijo in so pernato deljeni v nasprotno nameščene listne roglje. V višino zraste 30–90 cm, nekatere vrste tudi do 1,8 m.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV:

Svetlo zeleni, močno razčlenjeni oz. iz nežnih lističev sestavljeni listi. Listi so razporejeni v široko rozeto, dolgi do 1,2 m, sprva pokončni, starejšim pa se vrh nekoliko povesi. Na spodnji strani listov so trosovniki – rjave pike.

OKRAS: Zeleni sabljasti dolgi listi.

STRUKTURA: Fina.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Lahko jih razmnožujemo iz mladih poganjkov, ki zrastejo iz pritlik matične rastline, ali pa iz zrelih spor na spodnjih straneh listov.

TEMPERATURA: Optimalna sobna temperatura je okoli 21 °C, minimalna pa 10 °C.

SVETLOBA: Potrebuje svetel prostor, vendar ne neposrednega sonca, prenese tudi delno senco.

ZALIVANJE: Pazimo, da je prst temeljito navlažena, čeprav lonček ne sme stati v vodi. Če je temperatura nižja, omejimo zalivanje na minimalno.

VLAŽNOST ZRAKA: Poleti vsak dan rosimo liste, lonček pa postavimo v pladenj z mokrimi kamenčki.

GNOJENJE: V obdobju aktivne rasti gnojimo na 2 tedna, drugače pa vsak mesec.
SUBSTRAT: Šotna osnova.

ŠKODLJIVCI: Kaparji.

BOLEZNI: Sušenje listov zaradi direktnega sonca.

POSEBNOSTI: Dolgi viseči, glavniku podobni listi.

Slika 63: *Nephrolepis exaltata* – navadni nefrolepis

Opišite kako negujemo praproti.

Katero predstavnico praproti ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih praproti, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

5.2 PALME

5.2.1 *Howeia forsteriana* – forsterjeva hoveja

DOMOVINA: Rastlina izvira iz Avstralije, in sicer z otoka Lord Howe.

RAZRAST: Rastlina ima grmičasto razrast. Iz substrata rastejo dolgopecljati listi. V višino zraste približno 2 m. Raste predvsem hitro in v širino.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi (mahlje) so poševni in zelo dobro prenašajo veliko sence. So temno zelene barve in pernate oblike. Listi so elegantni in globoko zarežani. Na vrhu pokončnih stebel se listi upogibajo.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Cvetovi nimajo okrasne vrednosti.

OKRAS: Zaradi zanimive oblike so listi zanimiv okras.

STRUKTURA: Groba.

GENERATIVNO RAZMNOŽEVANJE

Razmnožuje se s semeni. Na dnu lončka mora biti temperatura med 25 in 30 °C. Seme je kaljivo le kratek čas, zato ga moramo posejati takoj, ko ga dobimo. Vzgoja iz semena traja dolgo časa (6 mesecev). Seme prekrijemo z močvirskim mahom, da se ne izsuši.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Delitev koreninske grude pri večjih rastlinah z več vrhovi.

TEMPERATURA: Optimalna temperatura je od 18 do 24 °C. Minimalna pa je 14 °C.

SVETLOBA: Rastlina potrebuje svetlo do polsenčno mesto. Sonca ne prenaša. V senci tudi počasneje raste. Pozimi jo postavimo bližje k oknu, da dobi vsaj malo svetlobe. Ko se navadi na prostor, je ne prestavljamo.

ZALIVANJE: Zalivamo jo z mehko vodo. Rastlina ne sme stati v vodi. Preden jo zalijemo, mora biti substrat dobro presušen. Prileže se ji tudi pršenje. Poleti potrebuje veliko vode. Z listov vsake toliko časa s krpo obrišemo prah. Pozimi jo zalivamo samo toliko, da se substrat ne izsuši.

VLAŽNOST ZRAKA: Rastlina najbolje prenaša vlažen in topel zrak.

GNOJENJE: Od marca do septembra rastlino vsak teden gnojimo z nizkim odmerkom gnojila. Pozimi je ne gnojimo.

SUBSTRAT: Najraje ima srednje težko humozno ilovnato prst in dobro drenažo.

ŠKODLJIVCI: Pršice in kapar.

BOLEZNI: Gniloba osrednjega dela.

POSEBNOSTI: Zelen list (mahlja). Je enokaličnica.

Slika 64: *Howea forsteriana* – forsterjeva hoveja

Opišite kako negujemo palme.

Katero predstavnico palm ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih palm, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

5.3 DRACENE, JUKE

5.3.1 *Yucca elephantipes* – orjaška juka

DOMOVINA: Njena domovina je v severni in centralni Ameriki.

RAZRAST: Ima steblo, iz katerega rastejo veliki podolgovati listi. Velikost sega 50 cm–1 m.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so temno zeleni in rastejo v šopastih rozetah, ki so tik pod vrhom. Rastlini dajejo značilen videz.

OKRAS: Listi v šopastih rozetah in steblo, ki spominja na slonovo nogo.

STRUKTURA: Groba.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: S stebelnimi potaknjenci.

TEMPERATURA: Optimalna sobna temperatura je med 18 in 24 °C.

SVETLOBA: Svetla svetloba.

ZALIVANJE: Pozimi zalivamo le toliko, da se prst ne posuši.

SUBSTRAT: Uporabljamo substrate za presajanje lončnic.

ŠKODLJIVCI: Kaparji, volnate uši.

BOLEZNI: Koreninska in stebelna gniloba.

POSEBNOSTI: Listi, ki rastejo šopastih rozetah.

Podobna nega velja tudi za dracene.

Slika 65: *Yucca elephantipes* – orjaška juka

Slika 66: *Dracaena marginata* 'Bicolor' – obrobljena dracena

Opišite kako negujemo juke in dracene.

Kateri predstavnici juk in dracen ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih dracen, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

5.4 MARANTOVKE

5.4.1 *Calathea zebrina* – zebrasta kalateja

DOMOVINA: Njena domovina so tropska območja na svetu, še zlasti pa Južna Amerika.

RAZRAST: V dobro ogrevanih rastlinjakih jih vrtnarji lahko vzgojimo do višine okoli 90 cm.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so izraziti, žametne temno zelene barve, s poudarjenimi še temnejšimi progami.

OKRAS: Zeleni progasti žametni listi.

ČAS CVETENJA: Poleti, če prezimi od 19 °C in je na svetlobi 10–12 ur, vendar cvetovi nimajo okrasne vrednosti.

STRUKTURA: Groba.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Z delitvijo koreninske grude.

TEMPERATURA: Optimalna je 18–24 °C.

SVETLOBA: Delno senčen prostor.

ZALIVANJE: Substrat naj bo stalno vlažen, pršenje po listih ni zaželeno, ker imajo žametno povrhnjico.

GNOJENJE: Gnojimo v času rasti, dvakrat mesečno.

ŠKODLJIVCI: Pršice.

BOLEZNI: Koreninska gniloba.

Oskrba ostalih kalatej je podobna.

Slika 67: *Calathea zebrina* – zebrasta kalateja

Slika 68: Različne vrste kalatej

Opišite kako negujemo marantovke.

Katero predstavnico marantovk ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih marantovk, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

5.5 KAČNIKOVKE

5.5.1 *Anthurium* (Andreanum Gr.) – veliki flamingovec

DOMOVINA: Njegova domovina so tropski deževni gozdovi na območju Srednje in Južne Amerike.

RAZRAST: V višino zraste 30–40 cm. Iz substrata rastejo temno zeleni srčasti listi in cvetna stebila. Ima grmičasto razrast.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Ima širše, dolgopecljate in do 40 cm dolge temno zelene srčaste liste. Betič je krajši in debelejši ter večinoma raven ali rahlo zavito. Tulec je različne barve in po navadi izrazito bleščeč.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Cvetovi so neznatni, združeni v socvetje na tanki, trdni cvetni osi, obdano s škrlatnimi rdečimi ali z belimi cvetnimi tulci. Barva cvetov je največkrat rdeča, cvetovi nas spominjajo na jezik. njihova povrhnjica je gladka in svetleča.

OKRAS: Ovršni listi in zeleni listi.

ČAS CVETENJA: Pozna jesen in zima.

STRUKTURA: Bleščeča.

VEGETATIVNO RAZMOŽEVANJE: Z delitvijo matične rastline in s stebelnimi potaknjenci.

TEMPERATURA: Optimalna sobna temperatura je 24 °C, minimalna pa 18 °C.

SVETLOBA: Rastlina potrebuje svetel prostor brez prepaha, zrak mora biti topel in vlažen. Rastlina ne sme biti neposredno na soncu.

ZALIVANJE: Substrat mora biti stalno vlažen.

VLAŽNOST ZRAKA: Pogosto zalivamo, škropimo liste, ki se povesijo med cvetenjem.

GNOJENJE: V obdobju najmočnejše rasti in cvetenja jih gnojimo vsake 14 dni. Flamingovci so zelo občutljivi na visoke koncentracijske soli.

SUBSTRAT: Mešanica šotnega mahu, preperete prsti in malo mivke. Prst je rahla in zračna.

ŠKODLJIVCI: Pršice prelke, tripsi, polži.

BOLEZNI: Koreninska gniloba.

POSEBNOSTI: Ovršni list – SPATHA, cvetovi in listi se lahko uporabljajo kot rezano cvetje in zelenje.

Slika 69: *Anthurium* (Andeanum Gr.) – veliki flamingovec

5.5.2 *Aglaonema commutatum* - aglaonema

DOMOVINA: Skoraj vse vrste aglaonem izhajajo iz jugovzhodne Azije.

RAZRAST: Rastlina raste v šopu, liste ima dolge od 12 do 15 cm in zraste v višino do 25 cm.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Njeni listi so podolgovati, dolgi od 12 do 15 cm in so zelene barve. Po vrhu ima drobne srebrne lise.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Ima zelo majhne, okrogle in skoraj neopazne cvetove, rumene ali bele barve. Nekatere razvijejo rdečkaste okrogle plodove.

OKRAS: Okras so sami listi.

ČAS CVETENJA: Aglaoneme cvetijo v času poletja.

STRUKTURA: Rastlina ima bolj grobo strukturo, vendar jo moramo primerjati z drugimi rastlinami. Npr.: V primerjavi z velikimi listi monstere ima fino strukturo.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Razmnožujemo jo z delitvijo, najlažje z zarodnimi poganjki, ki že imajo liste in korenine.

TEMPERATURA: Gojimo jih pri temperaturah 24 °C. Ustreza jim dobro prezračen prostor, a ne sme biti prepriha.

SVETLOBA: Dobro uspevajo na različnih mestih, lahko prenesejo veliko neposredne svetlobe.

ZALIVANJE: Poleti naj bo prst vlažna, zalijemo jih dvakrat na teden, v mrzlih mesecih le enkrat, uspevajo tudi, če jih gojimo v vodi.

VLAŽNOST ZRAKA: Dvakrat na teden jih rosimo ali jih postavimo na podstavek, poln mokrega peska. Pozimi naj bodo v suhem ozračju.

GNOJENJE: Poleti dodajamo vodi za zalivanje vsakih 14 dni tekoča rastlinska gnojila.

SUBSTRAT: V lonček damo drenažo – polovico lončka grobega peska in polovico šote.

ŠKODLJIVCI: Volnata uš, pršice.

BOLEZNI IN POSEBNOSTI: Prepih, škodljivost nečistega zraka, sušenje listov. Ni zahtevna rastlina, vendar v primeru preobilnega zalivanja pride do koreninske gnilobe.

Slika 70: *Aglaonema commutatum* 'Silver Queen' – aglaonema

5.5.3 *Spathiphyllum wallisii* – samolist, spatifil

DOMOVINA: Srednja Amerika in severni del Južne Amerike.

RAZRAST: Grmičasta razrast. Rastlina ima koreniko, iz katere poganjajo listi. V višino zraste do 46 cm.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so suličasti, z globoko poudarjenimi žilami. Dolgi so do 15 cm in nasajeni na dolgih pecljih, ki se lepo usločijo navzven. Povrhnjica lista je gladka in bleščeča. Barva listov je temno zelena.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Rastlina ima bel, jadrju podoben ovršni list, ki objema osrednje, smetanasto rumeno betičasto socvetje. Cvetovi se ohranijo do več tednov, ko odmrejo, peclje porežemo do dna.

OKRAS: Beli ovršni cvetovi in bleščeči temno zeleni listi.

ČAS CVETENJA: Od spomladi do jeseni.

STRUKTURA: Groba.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Spomladi koreniko previdno razdelimo in jo damo v druge lončke.

TEMPERATURA: Primerna je sobna temperatura, od 13–16 °C.

SVETLOBA: Poleti polsenčen prostor, pozimi naj bo svetel.

ZALIVANJE: Zalivamo ga enkrat na teden.

VLAŽNOST ZRAKA: Poleti vsak dan rosimo liste, vlažnost povečamo tudi tako, da intenzivno rosimo rastlino, ali pa rastlino postavimo v podstavek z mokrimi kamenčki.

GNOJENJE: Spomladi in poleti vsaka dva tedna dodajamo tekoče gnojilo.

SUBSTRAT: Rastlina je na šotni osnovi.

ŠKODLJIVCI: Pršice.

BOLEZNI: Sončni ožig.

POSEBNOSTI: Ima strupene liste in steblo.

Slika 71: *Spathiphyllum wallisii* 'Mozart' – samolist, spatifil

5.5.4 *Monstera deliciosa* – navadna monstera

DOMOVINA: Njena domovina sta tropska Amerika in Indija.

RAZRAST: Rastlina ima plezajočo pokončno razrast. Neposredno iz substrata izrašča eno steblo, iz tega stebela pa izraščajo listi. Zraste lahko 2,5 m visoko in se razraste do širine 1,5 m.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so v obliki srca, globoko narezani in luknjasti, ta lastnost dokazuje, da je samorasla v krajih z močnim vetrom.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Nekatere vrste tudi cvetijo, vendar redko in le če so pogoji zadovoljivi za cvetenje. Cvetijo v presledkih skoraj celo leto; rumenkasto beli cvetovi so v betičastem socvetju, obdanem s čeladasto upognjenim tuličastim ovršnim listom.

OKRAS: Veliki deljeni zeleni listi.

ČAS CVETENJA: Julija ali avgusta; cvet nima okrasne vrednosti.

STRUKTURA: Groba.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: S stebelnimi potaknjenci ali pa s potaknjenci iz listnih popkov, zračno grebeničenje.

TEMPERATURA: Optimalna temperatura od 15 do 18 °C, minimalna temperatura pa 15 °C.

SVETLOBA: Rastlino gojimo v senci ali poltemi, brez direktnega sonca.

ZALIVANJE: Pozimi naj bo substrat le rahlo vlažen, spomladi in poleti dobro zalivamo, vlažimo z razpršilcem.

VLAŽNOST ZRAKA: Poleti je zaželena visoka zračna vlaga, zato jo redno škropimo po listih.

GNOJENJE: Poleti vsakih 14 dni pognojimo z razredčenim tekočim gnojilom.

SUBSTRAT: Potrebuje humusna, dobro odcedna tla.

ŠKODLJIVCI: Pršice, resokrilci.

BOLEZNI: Koreninska gniloba.

Slika 72: *Monstera deliciosa* – navadna monstera

5.5.5 *Dieffenbachia seguine* – difenbahija

DOMOVINA: Njena domovina je Brazilija.

RAZRAST: Ima pokončno steblo iz katerega izraščajo listi.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi difenbahije so dolgi tudi do 30 cm. Imajo izrazito glavno žilo. Listi so ob robu temno zeleni, znotraj pa svetlejši.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Cvetovi so neopazni, zelen ovršni list ščiti betasto socvetje.

OKRAS: Zeleni pisani listi.

ČAS CVETENJA: Ne cveti.

STRUKTURA: Groba.

RAZMNOŽEVANJE: Razmnožujemo jo s poganjki, lahko pa tudi s stebelnimi potaknjenci.

TEMPERATURA: Najprimernejša temperatura je 15–18 °C, nekaj časa preživi tudi pri 10 °C.

SVETLOBA: Difenbahija ne potrebuje močne svetlobe. Ugaja ji delno senčen prostor.

ZALIVANJE: Najboljša je deževnica ali pa mlačna voda. Spomladi in poleti zalivamo dva do trikrat na teden, pozimi pa na 7 dni.

VLAŽNOST ZRAKA: Rastlini ugaja, da jo postavimo v vlažen pesek, ne pa v vodo.

GNOJENJE: Poleti dodajamo tekoče gnojilo enkrat na mesec.

SUBSTRAT: Ilovnati kompost.

ŠKODLIVCI: Pršice, volnata uš.

BOLEZNI: Koreninska gniloba.

POSEBNOSTI: Strupena rastlina.

Slika 73: *Dieffenbachia seguine* 'Tropic Snow' – difenbahija

Opišite kako negujemo kačnikovke.

Katere predstavnice kačnikovk ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih kačnikovk, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

5.6 FIKUSI

5.6.1 *Ficus elastica* – navadni fikus

DOMOVINA: Tropska in subtropska območja, zlasti Indija in Malezija.

RAZRAST: Zraste od 10 cm do 3 m visoko kot drevo ali grm.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so temno zeleni, usnjeni, zelo veliki so ovalne oblike in imajo izrazito konico. Novi listi poganjajo iz koničaste rdeče nožnice. Sprva so novi listi lepe bronaste barve, ko rastejo, pa postanejo zeleni. Povsem naravno je, da ko se fikus postara, odvrže nekaj najnižjih listov.

STRUKTURA: Groba.

TEMPERATURA: Najnižja zimska temperatura 10–13 °C, sicer normalna sobna temperatura.

SVETLOBA: Svetel prostor, malce neposrednega sonca ne škodi.

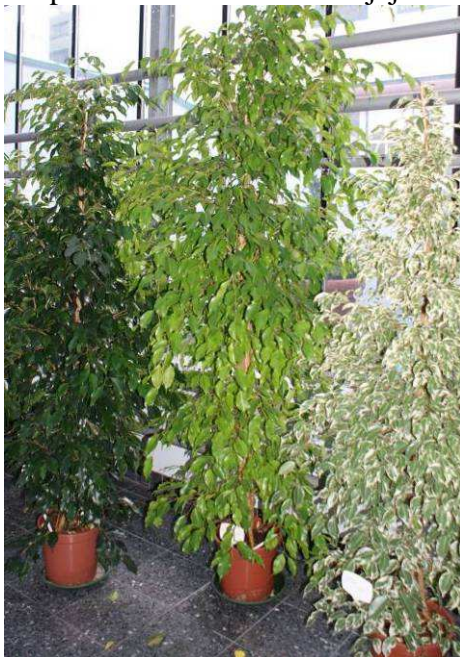
ZALIVANJE: Med posameznimi zalivanji počakamo, da se zgornji dve tretjini prsti izsušita. Ne pretiravamo z zalivanjem.

GNOJENJE: Spomladi in poleti dodamo vsaka dva tedna blago tekoče gnojilo.

ŠKODLJIVCI: Rastlino radi napadajo kaparji, volnate uši in tripsi.

BOLEZNI: Fikusi so podvrženi sajavosti (sajasti plesni).

Na podoben način se oskrbujejo še ostali fikusi razen drobnolistnega fikusa.

Slika 74: *Ficus benjamina* 'Starlight' – fikus benjamin, brezovolistni fikus

Slika 75: *Ficus elastica* – navadni fikus

5.6.2 *Ficus pumila* – drobnolistni fikus

DOMOVINA: Izvira iz Indije.

RAZRAST: Rastlina ima vzpenjajočo in pokrovno razrast. Raste v širino in dolžino, zelo malo v višino. Uporablja se kot obešanka.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Ima tanka stebila ter zelo tanke in majhne liste (od 2 do 3 cm). So podolgovate oziroma okrogle in srčaste oblike. So zelo svetlo zelene barve. Oprijema se z oprijemalnimi koreninami.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Ne cveti.

OKRAS: Okras so listi, ki se vzpenjajo, kamor jih usmerimo.

STRUKTURA: Fina.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Razmnožuje se s stebelnimi potaknjenci. Narežemo jih na 4–6 cm dolge kose. Poskrbimo za vlago, da se lahko ukoreninijo. Poleg tega se lahko razmnožujejo tudi z delitvijo koreninske grude in grebeničenjem.

TEMPERATURA: Optimalna temperatura je od 18 do 24 °C. Minimalna pa 5 °C.

SVETLOBA: Potrebuje svetlo, vendar ne sončno mesto. Lahko je tudi v senčnem delu prostora.

ZALIVANJE: Spomladi in poleti ga zalivamo zmerno, jeseni in pozimi pa še manj. Velikokrat se ga prši. Voda ne sme stati, drugače mu listi odpadejo. Ne sme se izsušiti.

VLAŽNOST ZRAKA: Potrebuje vlažen prostor.

GNOJENJE: Poleti gnojimo na vsakih 14 dni.

SUBSTRAT: Substrat je sestavljen iz šote, zemlje in mahu.

ŠKODLJIVCI: Napadajo ga kaparji, tripsi in pršice.

BOLEZNI: Odpadanje listov in gnitje korenin.

Slika 76: *Ficus pumila* – drobnolistni fikus

Opišite kako negujemo fikuse.

Katere predstavnike fikusov ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih fikusov, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

5.7 BRŠLJANOVKE

5.7.1 *Hedera helix* – navadni bršljan

DOMOVINA: Evropa in Kazahstan.

RAZRAST: Nekateri bršljani se vzpenjajo, drugi se plazijo, tretji pa rastejo v košatih grmičkih.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Pri bršljanih imamo skoraj neskončno izbiro tako oblik kot velikosti listov, in čeprav so njihove barve omejene na zelene, rumene in bele, bo vsaj eden ustrezal našemu okusu.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Cvetovi so majhni, neopazni v kobulastih socvetjih.

OKRAS: Listi, celotna rastlina.

ČAS CVETENJA: Poleti.

STRUKTURA: Fina.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: S stebelnimi potaknjenci, z delitvijo koreninske grude, grebeničenjem ali grobanjem.

TEMPERATURA: Zelo različna. Pozimi temperatura ne sme pasti pod 7 °C. Prav tako ne marajo temperature višje od 15 °C. Če ni drugače, moramo rastline dnevno rositi.

ZALIVANJE: Ne smemo preveč zalivati. Poleti le 1–2-krat na teden, odvisno od vremena, pozimi pa enkrat na teden ali še manj.

VLAŽNOST ZRAKA: Enkrat ali dvakrat na teden rosimo z mlačno vodo ali postavimo posodo v podstavek z vlažnim peskom.

GNOJENJE: Povečamo v poletnih mesecih. Vsakih 14 dni dodajamo tekoče gnojilo.

SUBSTRAT: Primerna je navadna cvetlična prst, ki ji dodamo še obilo šote. Primerna sta tudi ilovnati kompost št. 2 ali šotni kompost.

ŠKODLJIVCI: Napadajo jih listne uši, volnate uši, kaparji, pršice.

BOLEZNI: Koreninska gniloba.

POSEBNOSTI: Rastlina je idealna za začetnika, ker jo je lahko gojiti.

Slika 77: *Hedera helix* – navadni bršljan

Opišite kako negujemo bršljanovke.

Katero predstavnico bršljanovk ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih bršljanovk, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

5.8 MESOJEDE RASTLINE

5.8.1 *Dionea muscipula* – venerina past

DOMOVINA: ZDA (Severna in Južna Karolina).

RAZRAST: Rozetasta razrast, cvetna stebela zrastejo v višino 8–20 cm.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Srčasto oblikovani 8–15 cm dolgi listi, ki se iz sredine zaprejo, na robovih listov izraščajo ostri trni. Na notranji strani lista so številne dlačice in tri posebne dlake, ki se sprožijo ob dotiku, da se polovici lista bliskovito zapreta in žuželka, ki so jo privabili rastlinski izločki, je ujeta. List lahko ostane zaprt tudi do 2 tedna, nato pa se znova odpre in pripravi na novo žrtev.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Na kratkih steblih odprejo socvetja belih do 2 cm širokih cvetov.

OKRAS: Zanimiva je predvsem zaradi svojega lovilnega delovanja in ne toliko zaradi videza.

ČAS CVETENJA: Poleti.

STRUKTURA: Fina.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Razdelimo korenike, ali pa jeseni posejemo semena v šoto, pomešano s šotnim mahom.

TEMPERATURA: Normalna sobna temperatura, pozimi ne sme pasti pod 10 °C.

SVETLOBA: Potrebuje veliko svetlobe z nekaj neposrednega sonca.

ZALIVANJE: Z deževnico, prst mora biti ves čas rahlo vlažna.

VLAŽNOST ZRAKA: Potrebuje veliko vlage, suha soba je lahko usodna, rastlino lahko pokrijemo s plastično kupolo, v kateri se bo ohranila vlaga.

GNOJENJE: Ne prenese katerega koli gnojila!

SUBSTRAT: Pol šote, mešane s šotnim mahom.

ŠKODLJIVCI: Napadajo jo vataste uši.

BOLEZNI: Sušenje listov zaradi direktnega sonca.

POSEBNOSTI: Lovi žuželke.

Slika 78: *Dionea muscipula* – venerina past

Opišite kako negujemo mesojede rastline.

Katero predstavnico mesojedih rastlin ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih mesojedih, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

5.9 SUKULENTNE RASTLINE

Ponovite kako so se rastline prilagodile razmeram v puščavi. Te prilagoitve si oglejte na spletnih straneh.

5.9.1 *Echinocactus grusonii* – grusonov ježkar

DOMOVINA: Njegova domovina je Mehika. Predvsem Severna Amerika.

RAZRAST: Raste zelo počasi v višino in v širino. V višino zraste do 1,5 m.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Ima zlato rumene velike trne oziroma bodice. Zunanji venčni listi so običajno zelenkasti, notranji pa obarvani.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Rumeni cvetovi cvetijo šele v starosti, najprej pa, ko doseže 60 cm. Cvetovi so pogosto nežni, svilnati in široko odprti. Cvet je brez peclja, zmeraj nastane v areolah.

OKRAS: Zanimive bodice in cvet.

ČAS CVETENJA: Poleti.

STRUKTURA: Groba.

GENERATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Razmnožujemo ga s semeni v gredi za razmnoževanje. Primeren čas je v mesecu februarju. Vegetativno ga razmnožujemo s cepljenjem, tako da se razvije v obliki kroga – krogle.

TEMPERATURA: Minimalna temperatura je pozimi do 10 °C. Optimalna pa je do 25 °C.

SVETLOBA: Od pomladi do jeseni zelo svetlo. Oziroma toplo in sončno.

ZALIVANJE: Od maja do septembra jih redno zalivamo. Substrat naj se prej vedno izsuši. Od oktobra dalje naj bo suh.

VLAŽNOST ZRAKA: Zrak mora biti suh.

GNOJENJE: Gnojimo ga, ko se pojavijo novi poganjki. Gnojimo ga z gnojilom za kakteje.

SUBSTRAT: Mora dobro prepuščati vodo. Kupimo mešanico zemlje za kaktuse (pesek ...).

ŠKODLJIVCI: Volnate uši, kaparji.

BOLEZNI: Stebelna in koreninska gniloba.

POSEBNOSTI: Cvetovi, ki zacvetijo le vsakih nekaj let.

Slika 79: *Echinocactus grusonii* – grusonov ježkar

1.1.1 *Crassula ovata* – tolstolistnica, dukat

DOMOVINA: Južna Afrika (od Nanaqalanda do Transvaala).

RAZRAST: Ima deblo podobno drevesnemu. V višino zraste do 90 cm.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Ima bleščeče, temno zelene, žličasto oblikovane mesnate liste. Barva listov je temno zelena z rdečimi obrobami.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Spomladi lahko požene ljubke, a kratkotrajne rožnate ali bele cvetove.

OKRAS: Žličasto oblikovani listi.

ČAS CVETENJA: Spomladi.

STRUKTURA: Groba.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Stebelne potaknjence posadimo v mešanico šote in mivke.

TEMPERATURA: Najnižja zimska temperatura je 7 °C, rastlina prenese zelo visoke temperature.

SVETLOBA: Potrebuje dosti svetlobe, z nekaj neposrednega sonca.

ZALIVANJE: Spomladi in poleti 2–3 krat na teden, pozimi enkrat na mesec.

VLAŽNOST ZRAKA: Liste občasno rosimo.

GNOJENJE: Od pomladi do jeseni vsaka dva tedna gnojimo s kalijevim karbonatom.

SUBSTRAT: Prstena osnova, z dodatkom drobirja ali mivke v razmerju 3 : 1 .

ŠKODLJIVCI: Volnate uši, ličinke resarjev.

BOLEZNI: Virusna obolenja, koreninska gniloba.

POSEBNOSTI: Raste počasi in živi mnogo let. Njeno ime je tudi drevo denarja. Če jo moramo obrezati, poprašimo rane z žveplom ali s cigaretним pepelom.

Slika 80: *Crassula ovata* – tolstolistnica, dukat

Opišite kako negujemo sukulentne rastline.

Katere predstavnike sukulentnih rastlin ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih sukulentnih rastlin, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline.

Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

5.10 OSTALE OKRASNE RASTLINE Z OKRASNIMI LISTI

5.10.1 *Aspidistra elatior* - aspidistra

DOMOVINA: Njena domovina sta Kitajska in Japonska.

RAZRAST: V Evropi je kot sobna rastlina razširjena samo vrsta *Aspidistra elatior* z zimzelenimi pokončnimi in s temno zelenimi listi, ki izraščajo iz mesnato odebeljenega podzemnega stebela (korenike).

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Vedno zeleni listi so dolgi od 70 do 80 cm in široki 10 cm. Izraščajo neposredno iz rizoma in imajo pri sorti 'Variegata' tudi rumene ali bele črte.

OKRAS: Dolgi zeleni listi.

STRUKTURA: Groba.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Marca z deljenjem korenik večjih rastlin.

TEMPERATURA: Prenese temperature tik nad lediščem, najbolj pa ji ustreza sobna, 18–24 °C.

SVETLOBA: Čeprav prenesejo senco, aspidistre bolje uspevajo na dobri svetlobi, ampak ne smejo stati na neposrednem soncu.

ZALIVANJE: Prst naj bo komaj vlažna, v času rasti med toplim poletjem pa jo redno zalivamo.

VLAŽNOST ZRAKA: Vse leto sveže in hladno, prenaša tudi suh zrak.

GNOJENJE: Od marca do avgusta rastlino gnojimo vsaka dva tedna do tri tedne s tekočim gnojilom.

SUBSTRAT: Najprimernejša substrata sta: zemlja za presajanje ali vrtnarska zemlja T.

ŠKODLJIVCI: Kaparji in pršica.

BOLEZNI: Koreninska gniloba in ožgani listi.

Slika 81: *Aspidistra elatior* – aspidistra

5.10.2 *Chlorophytum comosum* – klorofitum, zeleničica, živkasta kosmuljka

DOMOVINA: Njena domovina je Južna Afrika.

RAZRAST: Iz podzemnega stebila (korenike) rastejo dolgi in navzdol upognjeni listi. Zrastejo tudi do več kot meter dolgi izrastki ali pritlike.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Kosmuljka ima dolge, ozke ter navzdol upognjene liste. Po sredini imajo belo dolgo črto iz strani listov pa je zelene barve. Listi so dolgi od 30 do 60 cm, široki pa so približno 2,5 cm.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Ima zelo majhne neopazne bele cvetove, ki zrastejo na dolgih poganjkih kremaste barve.

OKRAS: Zelenje in izrastki ali pritlike, ki zrastejo več kot meter.

ČAS CVETENJA: Vse leto.

STRUKTURA: Fina

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Z mladimi rastlinicami, ki se razvijejo na stranskih pritlikah – živicah.

TEMPERATURA: Prenaša zelo različne temperature, samo da so nad zmrziščem. Poleti jo lahko posadimo na prosto. Najvišja sobna temperatura je 18 °C.

ZALIVANJE: Poleti jo zalijemo 2- do 3-krat tedensko, pozimi pa enkrat na teden. Če je prst suha, požene več cvetov, živic in mladit. Priporočeno je, da se med zalivanji substrat občasno presuši.

GNOJENJE: Vsakih 14 dni vodi za zalivanje dodajamo tekoče gnojilo.

ŠKODLJIVCI: Listne in volnate uši.

BOLEZNI: Koreninska gniloba.

POSEBNOSTI: Nadvse primerna rastlina za začetnike.

Slika 82: *Chlorophytum comosum* – klorofitum, zeleničica, živkasta kosmuljka

5.10.3 *Begonia rex* – kraljeva begonija

DOMOVINA: Njena domovina so Avstralija, Amerika in Azija.

RAZRAST: Rastlina ima grmičasto razrast. Neposredno iz substrata izraščajo temno zeleni dolgopecljati listi in cvetna stebila. V višino lahko tudi zraste do 60 cm.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so bolj ali manj nazobčani. Na zgornji površini so listi svetlikavo temno zeleni, dlakavi, s poudarjenimi žilami. Na spodnji strani so listi rdečkasti.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETJA: Cvet begonije je majhen rožnat ali bel in ni opazen!

OKRAS: Pisani listi.

ČAS CVETENJA: Od jeseni do pomladi.

STRUKTURA: Groba.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Z listnimi in s stebelnimi potaknjenci.

TEMPERATURA: Idealna temperatura je 18–20 °C, minimalna temperatura pa 13–15 °C.

SVETLOBA: Rastlina potrebuje svetel prostor in direktno svetlobo.

ZALIVANJE: Od marca do septembra rastlino izdatno zalivamo (od 2- do 3-krat tedensko). Pozimi zalivamo le toliko, da se gruda ne izsuši.

VLAŽNOST ZRAKA: Potrebuje svež zrak, ne mara prepaha in mraza. NE smemo rositi!

GNOJENJE: Od marca do septembra rastlino gnojimo vsak teden, drugače pa jo gnojimo enkrat na tri tedne.

SUBSTRAT: Mora biti humusno-šotno-prepusten.

ŠKODLJIVCI: Listne uši.

BOLEZNI: Pepelasta plesen, koreninska gniloba.

Slika 83: *Begonia rex* – kraljeva begonija

Vsaka skupina okrasnih sobnih rastlin potrebuje različne optimalne pogoje za rast. Tako je pomembno, da vemo kje je domovina določene sobne rastline. Saj le tako lahko pravilno ugotovimo kakšni so optimalni pogoji za rast in jih zagotovimo.

Opišite nego posameznih rastlin, ki ste jih spoznali v zadnji skupini predstavljenih sobnih rastlin.

Katere predstavnice skupine ostalih sobnih rastlin z okrasnimi listi ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih sobnih rastlin, ki spadajo v to skupino. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

Ko ste na praktičnem usposabljanju na delovišču si oglejte ponudbo sobnih rastlin. Napišite njihov seznam – s slovenskim in botaničnim poimenovanjem. Razvrstite jih v skupine sobnih rastlin, ki ste jih spoznali v učbeniku.

6 CVETOČE OKRASNE RASTLINE

6.1 ANANASOVKE – BROMELIJEVKE

6.1.1 *Guzmania minor* – nizka guzmanija

DOMOVINA: Zahodna Indija, jugozahodni predeli Južne Amerike. Raste v nižinah tropskih gozdov.

RAZRAST: Se razlikuje od sorte do sorte, večina pa je 30–38 cm visokih, vključno s cvetnim klasom, nekatere imajo 25 cm v premeru in rozetasto razrast.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Ima zelo izrazite krovne liste. Guzmanija ima živo oranžne ali rdeče krovne liste v obliki rdeče zvezde.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Cvetovi so drobni precej neopisni in kaj kmalu ovenejo. Ponavadi so beli ali rumeni.

OKRAS: Njeni rdeče oranžni krovni listi.

ČAS CVETENJA: Vse bromelije cvetijo samo enkrat v življenju. Po cvetenju matična rastlina počasi odmre v 2–3 letih.

STRUKTURA: Groba.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Matična rastlina požene hčerinski poganjek in ko je ta velik 15 cm, ga ločimo od matične rastline.

TEMPERATURA: Pozimi 15–18 °C, poleti 18–24 °C. Če se temperatura zniža, začne rastlina pri osnovi gniti. Najvišja poletna temperatura je lahko 27 °C, v tem primeru pa mora biti vlažnost zelo velika.

SVETLOBA: Rade imajo zelo svetla mesta, vendar ne neposrednega sonca ob poletnih opoldnevih.

ZALIVANJE: Potrebuje veliko vlage, zato zalivamo poleti od 2- do 3-krat na teden; pozimi pa enkrat na teden. Najboljša je mehka deževnica. V srednjem lijaku naj bo za 2,5 cm vode.

VLAŽNOST ZRAKA: Prenaša najrazličnejše razmere, razen mrzlega prepaha.

GNOJENJE: Vsak mesec z raztopino tekočega gnojila v polovični koncentraciji. Gnojimo lahko preko korenin, pa tudi prek listov in listnega tulca.

SUBSTRAT: Kvalitetni šotni kompost, z dodatkom šotnega mahu.

ŠKODLJIVCI: Listne in volnate uši, kaparji.

BOLEZNI: Gnitje osrednjega dela rastline in koreninska gniloba.

POSEBNOSTI: Tako kot vse bromelijevke je tudi to zelo enostavno gojiti, potrebujejo zelo malo nege.

Oskrba vseh bromelijevk je podobna.

Slika 84: *Guzmania lingulata* – visoko cvetoča guzmanija

Opišite kako negujemo bromelije.

Kateri predstavnici bromrljij ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih bromelij, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

6.2 ORHIDEJE

6.2.1 *Cymbidium hybrid* – cimbidiyum križanci

DOMOVINA: Domovini sta tropska Azija in Avstralija.

RAZRAST: Iz substrata izraščajo zračne korenine, listi ter steblo, na katerem so cvetovi. Da se rastlina bogato razrašča, potrebuje polsončne predele in veliko vlage. Rastlina zraste zelo visoko.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Cimbidiiji imajo dolge suličaste temno zelene liste, po sredini imajo vdrto žilo in izgleda kot nekakšen žleb po katerem odteka odvečna voda. Na dotik je list gladek in zelene barve.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Cvetovi se odpirajo od spodaj navzgor, so medeni in nekoliko lepljivi. Cvetovi so lahko bele, rožnate, bordo, citronaste, rumene barve. Po velikosti ločimo mali in veliki cimbidiij. Cvet ima zelo dolgo življenjsko dobo, zato je zelo priljubljen.

OKRAS: Cvetovi, listi in zračne korenine.

ČAS CVETENJA: Od januarja pa do maja.

STRUKTURA: Groba.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Z delitvijo koreninske grude in s psevdbulbiami.

TEMPERATURA: Temperatura mora biti od 15 do 22 °C.

SVETLOBA: Potrebuje indirektno sončno svetlobo.

ZALIVANJE: Od marca do septembra zalivamo obilno, vendar rastlina ne sme stati v vodi. Enkrat mesečno gnojimo rastlino z gnojilom za orhideje. Pozno jeseni in pozimi zalivamo manj in ne gnojimo.

VLAŽNOST ZRAKA: V rastni dobi potrebuje zelo veliko vlage. Zato jo pogosto pršimo po listih in ne po cvetovih.

GNOJENJE: Ko je rastlina v rasni dobi, mora biti enakomerno vlažna. Pozimi zalivamo samo toliko, da se substrat in psevdobile ne izsušita. Od junija do avgusta rastlino gnojimo preko listov.

SUBSTRAT: Sestavljen je iz šote, šotnega mahu (ki mora biti v enakem razmerju) ter iz lubja. Lubje mora biti srednje grobo.

ŠKODLJIVCI: Pršice.

BOLEZNI: Virusi in koreninska gniloba.

POSEBNOSTI: Je križanec (epifit), ime izvira iz grščine, avtor pa je Olof Swartz (1800).

Slika 85: *Cymbidium hybrid* – cimbidiijum križanci

Opišite kako negujemo orhideje.

Kateri predstavnici orhidej ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih orhidej, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

6.3 MLEČKOVKE

6.3.1 *Euphorbia pulcherrima* – božična zvezda

DOMOVINA: Božična zvezda izhaja iz Mehike. Odkrili so jo leta 1834.

RAZRAST: Raste v obliki grma in zraste v višino do 5 m.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so podolgovati, živo zeleni in svežega videza. Listi so dolgi 5–10 cm.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Božične zvezde imajo drobne rumene cvetove, obkrožene, z intenzivno obarvanimi ovršnimi listi. Cvetovi so dolgi od 1–5 cm, božične zvezde so lahko rumene, rdeče in pa tudi rožnate barve.

OKRAS: Ovršni listi.

ČAS CVETENJA: Od pozne jeseni tja v zimo in celo do pomladi.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Razmnoževanje s potaknjenci.

STRUKTURA: Je groba.

GOJENJE:

- TEMPERATURA: Gojimo jo pri normalni sobni temperaturi, od 12–21 °C. Zmrzali ne preživi.
- SVETLOBA: Ustreza ji primerno svetlobno mesto, pozimi jo lahko postavimo neposredno na sonce.
- ZALIVANJE: V času rasti in cvetenja mora biti kompost precej vlažen. Zalivamo jo dvakrat na teden, prst se ne sme posušiti. Po cvetenju pustimo rastlino počivati in jo zalijemo le enkrat na teden.
- VLAŽNOST ZRAKA: Ni preveč občutljiva, ne sme pa stati na mrazu in prepihu. Občutljiva je na ozračje plinske peči.

GNOJENJE: V času cvetenja in rasti dodajamo vodi za zalivanje vsakih 14 dni tekoče gnojilo.

SUBSTRAT: Dnevno rosimo z vodo, da ostanejo listi sveži.

ŠKODLJIVCI: Lepljiva uš, zelene listne uši.

BOLEZNI: Rja in gnitje korenin.

POSEBNOSTI: Težko jo je ohraniti od ene sezone do druge.

Slika 86: *Euphorbia pulcherrima* – božična zvezda

6.3.2 *Euphorbia milii* – kristusov trn

DOMOVINA: Domovina rastline so puščave, natančneje na območju Madagaskarja.

RAZRAST: Rastlina je na redko razvejana s štirivogalnimi, trdo mesnatimi, sivo do rjavo zelenkastimi, močno trnastimi stebli. Rastejo zelo počasi.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so svetlo zeleni, podolgovato jajčasti, priostreni, karminasti. Jeseni se zanj začne počitek in med mirovanjem izgubi liste (ponavadi ostanejo najmlajši).

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Cvet je neznaten, ovršni listi so obarvani rdeče ali rumeno. Ima majhne cvetove, ki ga obdajata dva ovršna lista.

OKRAS: Cvet, listi ter trnasti stebli.

ČAS CVETENJA: Cveti tudi pozimi, čeprav nima listov.

STRUKTURA: Groba.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: S končnimi poganjki (ker se mlečkasti sok strdi, ovira okoreninjanje). Preden potaknemo potaknjence, moramo strdek odstraniti. Da se ta napravi, mora potaknjeneec nekaj dni ležati na zraku.

TEMPERATURA: Optimalna sobna temperatura je 21–25 °C, so pa zadovoljne tudi 10–12 °C.

SVETLOBA: Rastlina potrebuje veliko svetlobe. Gojimo jih na okenskih policah, kjer je močno sonce.

ZALIVANJE: Poleti pogosto (2- do 3-krat na teden), pozimi (ko rastlina miruje) pa le enkrat na mesec.

VLAŽNOST ZRAKA: Ustreza jim suho, vroče ozračje, enkrat na mesec, predvsem poleti, pa rosimo ozračje okoli rastline, da ostane čista.

GNOJENJE: Poleti vsakih 14 dni. Dognojujemo z 0,1 % zalivkom iz NPK=7 : 14 : 21.

SUBSTRAT: Ne sme vsebovati preveč hranil, zlasti ne dušikove hrane. Prst naj bo lahka ali rahla (npr. kompost in šotnica ter mivka).

ŠKODLJIVCI: Volnate uši, kaparji, pršice.

BOLEZNI: So nenavadno zdravi.

POSEBNOSTI: Mlečni sok je strupen.

Slika 87: *Euphorbia milii* – kristusov trn

Opišite kako negujemo mlečkovke.

Kateri predstavnici mlečkovk ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih mlečkovk, ki jih lahko gojimo kot sobne rastline. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

6.4 OSTALE CVETOČE RASTLINE

6.4.1 *Schlumbergera truncata* – božični kaktus

DOMOVINA: Afrika.

RAZRAST: Rastlina je epifit v tropskem gozdu in ima grmičasto povešavo razrast.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so mesnati – so členi zelene barve, v dolžino dosežejo od 3 do 5 cm in imajo nazobčan rob.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Cveti v več barvah, kar je omogočilo križanje: vijolična, bela, oranžna in rumena barva cvetov. Cvetni listi so odprti v dveh do treh nadstropjih. Cvetovi pa so dolgi od 2 do 5 cm.

OKRAS: Cvetovi in členasta grmičasta povešava rast rastline.

ČAS CVETENJA: Bujno cvetenje pozimi oziroma ob novem letu.

STRUKTURA: Fina.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: S členastimi potaknjenci.

TEMPERATURA: Vse leto je idealna temperatura 18–24 °C. Cvetovi se dlje obdržijo v hladnejših sobah.

SVETLOBA: Potrebujemo svetlobo in na njej lepo uspevajo. Gojimo jih na okenskih policah ali na vrtu v polsenci. Ne prenesejo direktnega sonca. Če ga obrnemo, lahko popki odpadejo.

ZALIVANJE: Ko se začnejo popki napenjati, zalivamo izdatneje. Bolj se napenjajo, več vode naj dobijo. Zalivamo z mehko vodo, da ohranimo rahlo kislo zemljo.

VLAŽNOST ZRAKA: Niso občutljive rastline.

GNOJENJE: Poleti vsakih 14 dni. Uporabljamo močna dušikova gnojila, bodisi da jih redčimo z vodo s katero zalivamo ali pršimo po listih.

SUBSTRAT: Kot najpomembnejšo sestavino uporabljamo ilovnati kompost z dodatkom grobega peska, in sicer pol celotne količine.

ŠKODLJIVCI: Volnata uš.

BOLEZNI: Koreninska gniloba.

POSEBNOSTI: Kratkodnevnic.

Slika 88: *Schlumbergera truncata* – božični kaktus

6.4.2 *Kalanchoe blossfeldiana* – blosfeldova kalanhoja

DOMOVINA: Njeni domovini sta severni Madagaskar in južna Afrika.

RAZRAST: Rastlina ima grmičasto razrast. Neposredno iz substrata izraščajo njena stebila, na katerih so listi, na vrhu pa je cvet.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so nazobčani. Ima eno glavno žilo in potem še več stranskih žil. Liste ima zelene in mesnate. Povrhnjica lista je gladka in povoskana.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Pri blosfeldovi kalanhoji so cvetovi zelo majhni. Ampak ker jih iz enega stebela zraste več, je videti bolj bujna. Najpogosteje jo vidimo v rdeči, oranžni in roza barvi.

OKRAS: Cvetovi in zeleni listi.

ČAS CVETENJA: Cveti v zimskem času ali zelo v poznem jesenskem času.

STRUKTURA: Groba.

VEGETATIVNI RAZMNOŽEVANJE: S stebelnimi potaknjenci in z delitvijo koreninske grude.

TEMPERATURA: Optimalna sobna temperatura je 22 °C, minimalna temperatura pa 12 °C.

ZALIVANJE: Kalanhoje zalivamo s postano vodo. Ne rabijo veliko vode, zato jo zalivamo takrat, ko substrat postane suh.

VLAŽNOST ZRAKA: Nizka.

GNOJENJE: Od maja do septembra redno tedensko gnojimo z 0,1 do 0,2 % raztopino NPK gnojil.

SUBSTRAT: Mešanica zemlje za sukulente.

ŠKODLJIVCI: Volnate uši, pršice.

BOLEZNI: Koreninska gniloba.

Slika 89: *Kalanchoe blossfeldiana* – blosfeldova kalanhoja

6.4.3 *Begonia* (Elatior Group) – begonija križanci elatior

DOMOVINA: Begonije izhajajo iz tropskih in subtropskih predelov Amerike, Afrike in Azije.

RAZRAST: Iz osnovnega stebila izraščajo listi, na vrhu pa cvetovi.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so temno zelene barve, listi pa so dolgi do 10 cm. Žile so po listu enakomerno razporejene. List je zgoraj gladek, spodaj pa ima izbočene žile.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Cvetovi begonije so okrogle oblike in zelo polni, toda niso veliki. So rdeče, roza rumene, oranžne barve ...

OKRAS: Cvetovi.

ČAS CVETENJA: Ko je enkrat begonija ustrezno razvita, cveti bolj ali manj brez prestanka do pol leta.

STRUKTURA: Groba.

RAZMNOŽEVANJE: Običajno jo razmnožujemo spomladi iz semena, lahko pa iz listov in vršičkov napravimo potaknjence.

TEMPERATURA: Minimalna temperatura pozimi je 15 °C, poleti pa 18 °C, ne ustreza jim temperatura višja od 21 °C.

SVETLOBA: Begonija potrebuje veliko svetlobe, toda ne sme biti na soncu.

ZALIVANJE: Poleti zalivamo enkrat tedensko, pozimi pa na 10 dni. Pazimo, da se ne pojavi gniloba.

VLAŽNOST ZRAKA: Zadostuje jim sobna vlažnost, enkrat na teden tudi rosimo.

GNOJENJE: Gnojimo med cvetenjem.

SUBSTRAT: Za begonije je najboljši sveži kompost.

ŠKODLIVCI: Vataste uši, listne uši

BOLEZNI: Gniloba, oljna listna pegavost, kumarična mozaikavost ali paradižnikov virus.

POSEBNOSTI: Gojenje begonij je precej enostavno.

Slika 90: *Begonia* (Elatior Group) – begonija križanci elatior

6.4.4 *Rhipsalidopsis gaertneri* – velikonočni kaktus

DOMOVINA: Njegova domovina je Brazilija.

RAZRAST: Velikonočni kaktus je majhen epifitsko rastoč grmič z enakomerno členjenimi poganjki, ki si sploščeni ali rahlo robati.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Povprečno 5 cm dolgi in 2 cm široki ovalni stebelni členki zelene barve se razraščajo na več mestih. Na koncu poganjkov pa se razvijejo cvetovi.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Cvetni listi so na vrhu koničasti, štrleči vstran in upognjeni navzven. Kot sobna rastlina je najpogostejši navadni velikonočni kaktus s škrlatno rdečimi cvetovi, ki mu pravimo tudi velikonočni členar, velikonočnik ali pakoralnik. Znan je tudi skrižani velikonočni kaktus, ki ima na zunanji strani kot pečatni vosek rdeče, na notranji strani pa opečnato rdeče cvetne liste.

OKRAS: Zeleni listi in rdeči cvetovi.

ČAS CVETENJA: Od marca do maja.

STRUKTURA: Fina.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Po cvetenju s členastimi potaknjenci.

TEMPERATURA: Najbolj primerna temperatura je 10–12 °C.

SVETLOBA: Vse leto morajo biti v zaprtem prostoru, poleti pa na delno sončnem rastišču, kamor ne seže neposredna sončna svetloba.

ZALIVANJE: V obdobju rasti (od februarja do oktobra) naj bo rastlina redno malo vlažna; zalivamo jo z mehko vodo s sobno temperaturo. 4 tedne po cvetenju in v času mirovanja (od novembra do januarja) zalivamo le malo.

VLAŽNOST ZRAKA: Zaželena je vlažna toplota.

GNOJENJE: Poleti občasno gnojimo z gnojilom za kakteje.

SUBSTRAT: Velikonočne kaktuse moramo obvezno posaditi v neapnenčasto prst.

ŠKODLJIVCI: Pršice prelke in volnate uši.

BOLEZNI: Koreninska gniloba, odpadanje popkov in krčenje listnih členkov.

Slika 91: *Rhipsalidopsis gaertneri* – velikonočni kaktus

Slika 92: Cvet velikonočnega kaktusa

6.4.5 *Saintpaulia ionantha* – afriška vijolica

DOMOVINA: Njena domovina je Tanzanija. Na območju Usambarskega gorovja. (južna in vzhodna Afrika).

RAZRAST: Listje razrašča rozetasto, iz središča poženejo cvetna stebila, ki v višino lahko dosežejo tudi do 20 cm.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: Listi so razmeščeni v obliki rozete. So nekoliko mesnati in dolgopecljati. Po listih so dlačice. Listi so temno zelene barve.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Socvetje je pakobul. Cvetovi so lahko različno obarvani in lisasti. Velikost cvetov je majhna. So okrogle oblike in cvetovi so lahko nazobčani.

OKRAS: Cvetovi različnih barv.

ČAS CVETENJA: Skozi vse leto.

STRUKTURA: Fina.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Razmnožujemo jo z listnimi potaknjenci, v primeru, da skupaj raste več rastlin jih lahko delimo – delitev koreninske grude.

TEMPERATURA: Minimalna temperatura je od 16 do 18 °C. Optimalna pa je 18–23 °C.

SVETLOBA: Rastlina potrebuje svetel do polsenčen prostor.

ZALIVANJE: Rastline nikakor ne zalivamo od zgoraj. Zalivamo jo z mehko vodo in zmeraj pod lonček. Če jo zalivamo po listih, le-ti začnejo gniti. Substrat mora biti vlažen.

VLAŽNOST ZRAKA: Zrak mora biti vlažen.

GNOJENJE: Gnojimo jo spomladi in poleti vsak teden, s šibkimi odmerki gnojila.

SUBSTRAT: Substrat je sestavljen iz šote in humusa, je prepusten.

ŠKODLJIVCI: Listne uši, krvava uš, trips, mehkokožna pršica.

BOLEZNI: Pepelasta in siva plesen.

POSEBNOSTI: Je gozdna rastlina.

Slika 93: *Saintpaulia ionantha* – afriška vijolica

Najpomembneje je, da poznamo izvor cvetočih sobnih rastlin in jim tako nudimo optimalne pogoje za rast. Pri splošni negi cvetočih rastlin je tu dodatno izpostavljeno odstranjevanje odcvetelih cvetov, saj le ti kaj hitro lahko začnejo gniti ali plesniti in rastlina lahko propade.

Opišite kako negujemo cvetoče sobne rastline, ki spadajo v zadnjo splošno skupino cvetočih sobnih rastlin..

Katere predstavnice te skupine ste spoznali?

Poiščite še pet primerov različnih cvetočih sobnih rastlin, ki bi jih lahko uvrstili v zadnjo skupino sobnih rastlin. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

Ko ste na praktičnem usposabljanju na delovišču si oglejte ponudbo sobnih rastlin. Napišite njihov seznam – s slovenskim in botaničnim poimenovanjem. Razvrstite jih v skupine sobnih rastlin, ki ste jih spoznali v učbeniku.

7 RASTLINE Z OKRASNIMI PLODOVI

7.1.1 *Nertera granadensis* - koralnica

DOMOVINA: Izhaja iz Nove Zelandije in Južne Amerike.

RAZRAST: Rastlina ima grmičasto razrast, iz substrata izraščajo zelene tanke vejice, na katero so pritrjeni majhni listki.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST LISTOV: List so majhni, okrogle podolgovate oblike, povrhnjica je gladka.

OBLIKA, BARVA IN VELIKOST CVETOV: Cvetovi so majhni in nimajo okrasne vrednosti. Pri nerteri so okrasni oranžni, beli oz. oranžno rumeni plodovi. Cveti od konca aprila do konca avgusta, potem pa se plodovi spremenijo v stekleno oranžne jagode.

OKRAS: Oranžni, beli oz. oranžno rumeni plodovi.

ČAS CVETENJA: Od poletja do pomladi.

STRUKTURA: Fina.

VEGETATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Z deljenjem koreninske grude, s stebelnimi potaknjenci in z grebeničenjem.

GENERATIVNO RAZMNOŽEVANJE: Februarja oz. marca s semenom.

TEMPERATURA: Optimalna temperatura je 20 °C.

SVETLOBA: Rastlina potrebuje svetel prostor, vendar brez direktnega sonca.

ZALIVANJE: V zimskem času naj bo substrat dokaj moker, poleti pa se lahko napol izsuši.

VLAŽNOST ZRAKA: Med cvetenjem potrebuje veliko vode, zato jo moramo redno škropiti z razpršilcem.

GNOJENJE: Od aprila do septembra enkrat na mesec, z razredčenim tekočim gnojilom.

SUBSTRAT: Najbolj ji ustreza šotni substrat.

ŠKODLJIVCI: Pršice, tripsi.

BOLEZNI: Koreninska gniloba.

POSEBNOSTI: Rastlina je strupena.

Slika 94: Koralnica z različno obarvanimi pldovi

Opišite kako negujemo koralnico.

Poiščite še pet primerov različnih sobnih rastlin z okrasnimi pldovi. Pri tem si pomagajte s spletnimi stranmi, knjigami, obiščite cvetličarno ipd.

8 VIRI

J.Brookes, Sobne rastline, Pomurska založba, Murska Sobota, 1996

R. Gilbert, 200 sobnih rastlin, DZS, Ljubljana, 1990

Enciklopedija vrtnarjenja – angleško kraljevo hortikulturno združenje, Slovenska knjiga, 1994

D.H.Hessayon, Cvetje v vrtu, Založba MK, Ljubljana, 1997

T.Petauer, leksikon rastlinskih bogastev, Tehniška založba Slovenije, Ljubljana, 1993

Katalog lončnic, Flower council of Holland

